

T. C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Psikoloji Anabilim Dalı
Psikoloji Bilim Dalı

OYUN DAVRANIŞI VE BABA TUTUMLARI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BAZI DEMOGRAFİK
DEĞİŞKENLER ÜZERİNDEN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

İnci AS ÇİFTÇİ

Danışman
Dr. Öğr.Üyesi Zeynep SET

İstanbul –2022

TEZ TANITIM FORMU

Yazar Adı Soyadı : İnci AS ÇİFTÇİ

Tezin Dili : Türkçe

Tezin Adı : Oyun Davranışı ve Baba Tutumları arasındaki ilişkinin bazı demografik değişkenler üzerinden incelenmesi

Enstitü : İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Anabilim Dalı : Psikoloji

Tezin Türü : Yüksek Lisans

Tezin Tarihi : 22.06.2022

Sayfa Sayısı : 92

Tez : Dr. Öğr. Üyesi Zeynep SET

Danışmanları

Dizin Terimleri : Oyun davranışı, baba katılımı, babanın eğitim düzeyi, babanın kendi babası ile ilişkisi

Türkçe Özet : Bu çalışma 36-72 ay arası gelişime sahip çocuklarda oyun davranışı ve baba katılımı arasındaki ilişkiyi ve babalara ait bazı demografik bilgiler arasındaki ilişkiyi incelemek adına 36-72 ay arası gelişime sahip çocuğu olan babalarla yapılmıştır.

Dağıtım Listesi : 1. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsüne
2. YÖK Ulusal Tez Merkezine

İmzası

İnci AS ÇİFTÇİ

T. C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Psikoloji Anabilim Dalı
Psikoloji Bilim Dalı

OYUN DAVRANIŞI VE BABA TUTUMLARI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BAZI DEMOGRAFİK
DEĞİŞKENLER ÜZERİNDEN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

İnci AS ÇİFTÇİ

Danışman
Dr. Öğr.Üyesi Zeynep SET

İstanbul –2022

BEYAN

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğu, kullanılan verilerde herhangi tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez olarak sunulmadığını beyan ederim.

İnci AS ÇİFTÇİ

.../.../2022

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İnci AS ÇİFTÇİ 'in Oyun Davranışı Ve Baba Tutumları Arasındaki İlişkinin Bazı Demografik Değişkenler Üzerinden İncelenmesi adlı tez çalışması, jürimiz tarafından Psikoloji anabilim dalı, Psikoloji bilim dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza
Başkan
Dr. Öğr. Üyesi Esra SAVAŞ

İmza
Üye
Dr. Öğr. Üyesi Zeynep SET
(Danışman)

İmza
Üye
Dr. Öğr. Üyesi Fatih BAL

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

... / ... / 20..

İmzası
Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ
Enstitü Müdürü

ÖZET

Ülkemizde son yıllarda babalara yönelik araştırmaların artması ile birlikte baba katılımının çocuk gelişiminde ne kadar büyük öneme sahip olduğunu görülmektedir. Çalışan anne sayısının artması, babaların eğitim düzeyindeki gelişmeler ile çocuk bakımında babaların daha çok rol alması ve çocukla geçirdikleri zamanın arttığını gözlemlemekteyiz.

Bu çalışma 36-72 ay arası gelişime sahip çocuklarda oyun davranışı ve baba katılımı arasındaki ilişkiyi ve babalara ait bazı demografik bilgiler arasındaki ilişkiyi incelemek adına 36-72 ay arası gelişime sahip çocuğu olan babalarla yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini İstanbul ilinde yaşayan 131 baba oluşturmaktadır.

Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma örnekleminde yer alan çocuklara ait veriler Çocuklarda oyun davranışını değerlendirmek için ‘‘Oyun Davranışlarını Değerlendirme Ölçeği (Kuşçu, 2014)’’ ile elde edilmiştir. Babalara ait bilgiler ise Baba Katılım Ölçeği (BAKÖ) (Sımsıkı, Şendil 2014) ve araştırmacının hazırlamış olduğu demografik bilgi formu ile elde edilmiştir.

Araştırma verilerinden elde edilen sonuçlara göre, 36-72 ay arası gelişim gösteren çocuklarda baba katılımının oyun davranışlarında etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. 36-72 ay arası gelişim gösteren çocuklarda baba katılımından keyfi meşguliyet ve ilgi ve yakınlığın artmasıyla manipülatif oyun davranışlarının azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. 36-72 ay arası çocuklarda babanın eğitim düzeyine paralel olarak baba katılımının temel bakım düzeyi arttığı sonucuna ulaşılmıştır. 36-72 ay arası gelişim gösteren çocuklarda babanın yaşına paralel olarak baba katılımının temel bakım düzeyinin arttığı sonucuna ulaşılmıştır. 36-72 ay arası gelişim gösteren çocuklarda babanın kendi babasıyla oyun oynama sıklığı baba katılımının temel bakım düzeyi paralel olarak azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Babaların çocukların gelişiminde temel bakımda daha çok rol almaları ve çocukların manipülatif oyunlarda baba katılımının önemi vurgulanarak keyfi meşguliyet ve ilgi ve yakınlık konusunda daha çok rol almaları önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Oyun davranışı, baba katılımı, babanın eğitim düzeyi, babanın kendi babası ile ilişkisi

SUMMARY

With the increase in research on fathers in our country in recent years, we see how important father participation is in child development. We observe that the increase in the number of working mothers, the developments in the education level of fathers, the fact that fathers take more roles in child care and the time they spend with their children increases.

This study was conducted with fathers who have children between 36-72 months of age in order to examine the relationship between play behavior and father involvement in children with a developmental age of 36-72 months, and the relationship between some demographic information of fathers. The sample of the study consists of 131 fathers living in Istanbul.

Relational survey model, one of the quantitative research methods, was used in the research. The data of the children included in the research sample were obtained with the "Play Behaviors Evaluation Scale (Kuşçu, 2014)" in order to evaluate the play behavior of children. Information about the fathers was obtained with the Father Participation Scale and the demographic information form prepared by the researcher.

According to the results obtained from the research data, it has been concluded that the participation of the father is effective in the play behaviors of the children who develop between 36-72 months. It has been concluded that manipulative play behaviors decrease with the increase of pleasure and interest and closeness from the participation of the father in the children who develop between 36-72 months. It was concluded that in parallel with the education level of the father in children aged 36-72 months, the father's participation in the basic care level increased. It was concluded that in parallel with the age of the father, the level of basic care of father involvement increased in children who developed between 36-72 months. It was concluded that in parallel with the frequency of playing games with the father's own father in children who developed between 36-72 months, the father's participation decreased in parallel with the basic care level. It can be suggested that fathers should take more roles in basic care in the development of children and that children should take more roles in arbitrary preoccupation and interest and intimacy by emphasizing the importance of father's participation in manipulative games.

Keywords: Play behavior, father involvement, father's education level, father's relationship with his own father

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
SUMMARY	ii
İÇİNDEKİLER	iii
TABLolar LİSTESİ.....	vi
ÖNSÖZ.....	viii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	6
1.2. Araştırmanın Problem Cümlesi	7
1.3. Tanımlar.....	9
1.4. Varsayımlar.....	11
1.4.1. Babaların uygulanan ölçeklere gerçek durumlarını yansıtan, doğru ve içten cevaplar verdikleri kabul edilmiştir.	11
1.4.2. Çocuklarda oyun davranışını değerlendirmek için ‘Oyun Davranışlarını Değerlendirme Ölçeği (Kuşçu, 2014)’, Baba tutumlarını ölçmek için ‘Baba Katılımı Ölçeği’ (Sımsıkı, Şendil 2014) nin araştırma için gerekli verileri sağlaması konusunda nitelikli olduğu kabul edilmiştir.....	11
1.5. Sınırlılıklar.....	11
1.5.1. Araştırmamız İstanbul ilinde yaşayan 36-72 ay aralığında çocuğu olan 150 anne-baba ile sınırlıdır.....	11
1.5.2. Araştırmamız İstanbul ilinde yaşayan şartlara uyan babalara random olarak sosyal medya üzerinde iletişime geçilerek yapılacaktır. (whatsap, telegram, Outlook, instagram vb.).....	11
1.5.3. Araştırmamızda elde edilen veriler kullanacağımız veri toplama araçlarından elde edilen veri ile sınırlıdır.....	11
1.5.4. Bu çalışma yerli ve yabancı ulaşılabilecek kaynaklar ile sınırlıdır.	11

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Oyun ve Oyunun Tanımları	12
2.2. Oyun Kuramları	12
2.2.1. Klasik Oyun Kuramları	12
2.2.2. Modern Oyun Kuramları	14

2.3.	Oyun Davranışları.....	19
2.4.	Ailenin Tanımı ve Çocuğun Gelişiminde Ailenin Rolü	20
2.4.1.	Aileyle İlgili Kuramlar	21
2.5.	Babanın Önemi ve Çocuğun Gelişimindeki Rolü	25
2.5.1.	Bilişsel Gelişimde Babanın Önemi	27
2.5.2.	Sosyal- Duygusal Gelişimde Babanın Önemi	27
2.5.3.	Cinsel Kimlik Gelişiminde Babanın Önemi	29
2.6.	Baba Katılımı Modelleri	30
2.6.1.	Lamb'ın Modeline Göre Motivasyon	30
2.6.2.	Lamb'ın Modeline Göre Yetenek ve Kendine Güven.....	31
2.6.3.	Lamb'ın Modeline Göre Destek	31
2.6.4.	Lamb'ın Modeline Göre Babaların Çalışma Hayatı.....	32
2.6.5.	Belsky'nin Süreç Modeli	32
2.7.	İlgili Araştırmalar	33

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.	Araştırmanın Modeli.....	39
3.2.	Evren ve Örneklem	39
3.3.	Veri toplama araçları	40
3.3.1.	Demografik Bilgi Formu	41
3.3.2.	Oyun Davranış Ölçeği	41
3.3.3.	Baba Katılım Ölçeği	42
3.4.	Verilerin Toplanması	43
3.5.	Verilerin Analizi	43

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1.	İkinci Alt probleme ilişkin bulgular	44
4.2.	Üçüncü Alt probleme ilişkin bulgular	45
4.3.	Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	46
4.4.	Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	47
4.5.	Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular	47
4.6.	Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	48

4.7. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	48
4.8. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular	49
4.9. Onuncu Probleme İlişkin Bulgular	50
4.10. Birinci Probleme İlişkin Bulgular	52
SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER	54
KAYNAKÇA	63
EKLER.....	70
ÖZGEÇMİŞ.....	78

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Çalışmaya Katılan Babaların Yaş Aralıkları.....	39
Tablo 2. Çalışmaya Katılan Babaların Eğitim Düzeyleri.....	40
Tablo 3. Çalışmaya Katılan Babaların Gelir Düzeyleri	40
Tablo 4. 36-72 ay Arasındaki Çocuklarda Dramatik Oyun Davranışının Babanın Eğitim Düzeyine Göre Anova Sonuçları	44
Tablo 5. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Oyun Davranışının Babanın Eğitim Düzeyine Göre Anova Sonuçları.....	44
Tablo 6. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Keyfi Meşguliyet (Baba Katılımı) Babanın Eğitim Düzeyine Göre Anova Sonuçları	45
Tablo 7. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda İlgi ve Yakınlık (Baba Katılımı) Babanın Eğitim Düzeyine Göre Anova Sonuçları	45
Tablo 8. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Temel Bakım (Baba Katılımı) Babanın Eğitim Düzeyine Göre Anova Sonuçları	45
Tablo 9. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Dramatik Oyun Davranışı Babanın Gelir Düzeyine Göre Man Whitney U Testi Sonuçları.....	46
Tablo 10. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Manipülatif Oyun Davranışı Babanın Gelir Düzeyine Göre Man Whitney U Testi Sonuçları.....	46
Tablo 11. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Oyun Davranışı İle Babanın Yaşı Arasında İlişki Anova Testi Sonuçları.....	47
Tablo 12. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Oyun Davranışı İle Babanın Kendi Babası İle İlişkisi Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları	47
Tablo 13. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Oyun Davranışı İle Babanın Kendi Babasıyla Oyun Oynama Sıklığı Arasında İlişki Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları.....	48
Tablo 14. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Keyfi Meşguliyet (Baba Katılımı) Babanın Gelir Düzeyine Göre Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları.....	48
Tablo 15. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda İlgi Ve Yakınlık (Baba Katılımı) Babanın Gelir Düzeyine Göre Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları.....	49
Tablo 16. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Temel Bakım (Baba Katılımı) Babanın Gelir Düzeyine Göre Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları.....	49
Tablo 17. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Keyfi Meşguliyet (Baba Katılımı) İle Babanın Yaşı Arasında İlişki Anova Analiz Sonuçları.....	49
Tablo 18. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda İlgi Ve Yakınlık (Baba Katılımı) İle Babanın Yaşı Arasında İlişki Anova Analiz Sonuçları.....	50
Tablo 19. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Temel Bakım (Baba Katılımı) İle Babanın Yaşı Arasında İlişki Anova Analiz Sonuçları	50
Tablo 20. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Keyfi Meşguliyet (Baba Katılımı) İle Babanın Kendi Babasıyla Oyun Oynama Sıklığı Arasında İlişki Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları	50
Tablo 21. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda İlgi Ve Yakınlık (Baba Katılımı) İle Babanın Kendi Babasıyla Oyun Oynama Sıklığı Arasında İlişki Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları	51
Tablo 22. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Temel Bakım (Baba Katılımı) İle Babanın Kendi Babasıyla Oyun Oynama Sıklığı Arasında İlişki Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları	51

Tablo 23. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Oyun Davranışı Ve Baba Katılımı Arasında İlişki Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları	52
Tablo 24. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Manipülatif Oyun Davranışı İle Keyfi Meşguliyet (Baba Katılımı) Arasında İlişki Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları	52
Tablo 25. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Manipülatif Oyun Davranışı İle Temel Bakım (Baba Katılımı) Arasında İlişki Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları	53

ÖNSÖZ

Bu çalışmamda tez konusu seçimi itibariyle, tezin tamamlanmasına kadar geçen sürede değerli zamanını, eşsiz fikir ve görüşlerini benimle paylaşan, deneyimleriyle bana yol gösteren, her zaman manevi destek veren, her zaman yanımda olan danışman hocam Dr. Öğretim Üyesi Zeynep SET'e sonsuz teşekkür ederim.

Akademik görüşlerini aldığım istatistiksel konuda kafamdaki tüm soru işaretlerine yurtdışından destek veren, sevgili hocam Uzm. Dr. Psk. Ahmet ALTINOK' a sonsuz teşekkür ederim.

Çocukluğum itibari ile beni her konuda destekleyen, fikirlerime önem veren, duygu ve düşüncelerime saygı duyan, doğru yolu bulabilmem için bana gerekli fırsatları sunan canım annem Necla AS ve canım babam Celal AS'a yürekten teşekkür ederim.

Son olarak ilk günden bu yana zorlu araştırma sürecimde bana maddi manevi destek olan, değerli zamanını ve sabrını benimle paylaşan canım eşim Gürbüz Çiftçi'ye ve bu süreçte ondan zamanını çaldığım tatlı kızım Bade Çiftçi'ye yürekten çok teşekkür ederim.

Baba Katılımının Hayatımdaki Önemini Her Anıyla Hissettiren Canım Babama Ve
Baba Çocuk İlişkisinin En Güzel Örneği Eşim Ve Değerli Kızım Bade'ye...

GİRİŞ

Çocuğun tüm gelişim alanları için etkili olan oyun, çocuğun deneyimleyerek öğrendiği, sosyal ve fiziksel çevreyi yaşayarak tanıdığı bir aktivitedir (Uluğ, 1999). Bu deneyimleme içerisinde çocuk özgürce davranabildiği için oyun doğal öğrenme olanağı da sağlamaktadır. Oyun sayesinde çocuk dış dünya ile kolay uyum sağlayarak çevresini daha iyi tanıma olanağı yakalar. Çocuğun doğal öğrenme alanı olan oyun içinde duyguları ifade etmesi kolaylaşır, becerileri gelişir ve yetenekleri olgunlaşır. Oyun ortamları çocuğun duyduğu, gördüğü, yaşayarak öğrendiği, hatta öğrendiklerini tekrar edebildiği bir deneme alanı sağlar. Çocuk için oyun, en özgür alanıdır (Yörükoğlu, 2002).

Çocuğun özgürce ve eğlenerek yaptığı en önemli iş olan oyun, çocukların iç dünyasını tanımamıza olanak sağlamaktadır. Çocukla iletişimin dili olarak da kullanabileceğimiz oyun sayesinde eğlenmenin yanı sıra öğrenmeye de katkı sağlayabiliriz.

Kuşçu, (2014) tarafından yapılan çocukların oyun davranışlarının incelendiği araştırmada; oyuna sosyal katılım alt boyutu ile oyunda fikirleri ifade etme alt boyutu, yaş değişkenine göre incelendiğinde anlamlı bir farklılaşma olduğu gözlemlenmiştir. Ancak blok oyun, fiziksel oyun, manipulatif oyun, dramatik oyun; oyun oynama sıklığı ve oyunda liderlik rolünü üstlenme alt boyutlarının yaşa göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Çocuğun oyun oynarken akranları ile olumlu ilişki içinde olması, başkalarına karşı saygılı olma, ihtiyacı olan kişiye yardım etme, sorumluluk alma ve paylaşma gibi belli başlı toplumsal kuralları öğrenmesini desteklemektedir. Oyun sayesinde toplumsal yaşamı da deneyimleme fırsatı bulan çocuk bir sembolik oyunda doktora gittiğinde neler olabileceğini deneyimleyip bunu gerçek hayata rahatlıkla uyarlayabilir. Çocuğun dış dünyada kendisini huzursuz hissettiği durumları ve bazı ifade edemediği duyguları, oyuna sembolik olarak aktardığı ve oyun yolu ile canlandırdığı gözlemlenmiştir (Arnas,2007). Oyun esnasında çocuklar duygularını oyuncaklara bazen de oyun seçimine yansıtırlar. Mutlu olduğunda oyuncaklara daha

nazik davranan bir çocuk, başka bir gün savaş /kavga içeren oyunları tercih ederek oyuna öfkelerini yansıtabilir.

Çocuğun oyun esnasındaki davranışları, oyunda kurallar karşısındaki tutumu, oyun içinde etkin davranışları, liderlik yapması ya da pasif olarak oyunda yer alması onun gelecekteki kişilik ve karakterine yönelik ipuçları taşımaktadır (Tören, 2011: 24). Bazı çocuklar oyuna başlayan olmak isteyebilir, bazıları rekabet içeren oyunlardan haz duyabilir ya da aksine yarış gerektirmeyen sembolik oyunları tercih edebilir. Bu tercihleri doğrultusunda bize kendi kişiliği ile ilgili bilgi verebilirler.

Piaget ve Smilansky, oyunun yapısı ve içeriğine göre oyun türlerini fonksiyonel, yapısal, dramatik ve kurallı oyun olarak gruplamışlardır. Bu oyun türleri sosyal ve sosyal olmayan oyun davranışlarına göre çeşitlenmiştir. Oyun içeriği ve yapısına göre oyun davranışları ise sosyal oyun, sessiz davranış, tek başına oyun, paralel oyun, itiş kakış oyun davranışları olarak gruplandırılmıştır (Parten, 1932; Akt. Aslan, 2013).

Okul öncesi dönemdeki çocukların gelişim özellikleri açısından, oyun son derece önemlidir. Birçok bilim adamına göre oyun, çocuğu tanımada ve değerlendirmede en iyi yoldur. Çocuğun ruhsal durumu, iç dünyası, zekâ yapısı, sosyal olayları değerlendirmedeki tutarlı durumu, eğer varsa gelişim geriliği oyuna yansıtacağından oyun içerisinde gözlem yapabilmek ve incelemek mümkündür (Hazar, 1996). Çocuklar duygu ve düşüncelerini yetişkinler gibi sözel yollarla paylaşmakta zorlanabilirler. Ama oyun onlar için iyi bir iletişim aracı olur ve oyun esnasında herhangi bir konu ile ilgili düşüncelerini paylaşabildikleri gözlemlenmiştir.

Oyun çocukların sosyal gelişimine yardımcı olan bir araç olarak çocuğu toplumsal hayata hazırlar. Toplumsal kurallar ile ilgili deneyim elde etmesini sağlar. Oyunun çocuğun sosyal gelişimine etkisini şöyle sıralayabiliriz; akran etkileşimi ve bireysel özellikleri gelişir, kendine güveni gelişir. Bir problem karşısında daha kolay başa çıkmayı öğrenir, iletişim kurma yeteneği, kişilik özellikleri, yaratıcılığı gelişir. Duygusal tepkileri denetim almayı öğrenebilir, çevredeki yetişkinlerden sürekli ilgi istemekten kurtulur, sevinç, hoşlanma ve mutluluk duyar. Toplumsal yaşamdaki cinsiyet rolünü kavrar, başkalarının hak ve özgürlüklerine saygı duymayı öğrenir, kendi hak ve özgürlüklerini korur, sorunlardan uzaklaşır (Ertan, 2013). Aynı zamanda çocuklar; doğru – yanlış, iyi-kötü, haklı-haksız gibi toplumda değeri olan ahlaki kavramları oyun sırasında görür, öğrenir dener, benimser ve benliğinin bir parçası

haline getirir. Çocukların sırasını beklemek, paylaşmak, işbirliği yapmak, kendi hakkını korumaları ve başkalarının hakkına saygı duymaları, çevresi ile uzlaşmak, düzen ve temizlik alışkanlıklarını edinmek, karşısındakini dinlemek oyun sırasında öğrenebilecekleri davranışlardır (Şirin, 2011).

Babası ile kaliteli vakit geçiren bir çocuk, kendine güvenir, kendini ve diğer insanları sever, insanlarla uyumlu ilişkiler kurar, duyguları gelişir, psikolojik olarak da daha sağlıklı yaşam sürdürebilir olduğu gözlemlenmektedir. Okul öncesi eğitim süresince çocuklar ilköğretime hazırlanırken paylaşmayı dayanışmayı sosyalleşmeyi ve birlikte çalışmayı öğrenirler (Resmi Gazete,2014/29072).

Erbay (2008) ‘a göre 0-72 aylar en kritik aylardır. Çünkü okul öncesi dönemi kapsayan bu dönem psikomotor ve dil gelişiminin, sosyal- duygusal ve bilişsel gelişiminin hızlı olması bilgi beceri ve alışkanlıkların kazanılması bakımından yaşamın en kritik dönemlerindedir. Çocukların bu döneme ait deneyimleri, bilgi ve davranışları gelecek yaşamlarını destekleyecek düzeydedir. Bu yüzden okul öncesi eğitim tüm eğitim durumlarının temelini temsil eder. Hayatın tüm alanları için önemli olan bu dönem nitelikli bir eğitim almış olmalarıdır.

Bazı araştırmalar tarafından anne ve babaların çocuklarla oynadıkları oyunların şekillerinin de farklılık gösterdiğini ortaya çıkarılmıştır. Annelerin oyunları sözel ve oyuncak gerektiren oyunlar iken, babaların oyunları daha çok zihinsel olmayan sosyo-fiziksel oyunlardır (Clarke –Stewart, 1978). Babaların sosyal ve fiziksel (kaba motor gerektiren) oyunlar seçmesi ile çocuklar daha özgür hareket edebilmektedir.

Anne – babaların çocuk yetiştirme tarzlarının, çocukların psiko-sosyal zihinsel, dil, cinsel ve bedensel gelişimlerini etkilediğini belirten Senemoğlu (2004), anne – baba tutumlarına ek olarak aile içinde anne baba ve diğer bireylerin iletişiminin niteliğinin de çocukları önemli düzeyde etkilediğini vurgulamaktadır. Birbirleriyle sıcak ve sevecen ilişkiler içinde olan ailelerde, çocuğun tüm gelişim alanlarının desteklendiğini, huzursuz, tartışmalı bir ailede ise çocuğun gelişiminin olumsuz etkilendiğini ifade etmektedir.

Babaların çocukları ile kurdukları yakın ve olumlu ilişkilerin çocuk gelişimi üzerinde olumlu etkisi olduğu bilinmektedir. Çocukların benlik algısı ve özgüven gelişiminde baba kaynaklı geri bildirimlerin yapıcı/yıkıcı etkileri olabilir. Benlik algısı

‘‘kişinin kendi değeri hakkındaki düşüncesi’ ’hayatın ilk yıllarından itibaren aile ile başlayan daha sonrasında sosyal çevre ile desteklenen ve gelişen geri bildirimlerden oluşur. Ailesi tarafından değer verilen, değer gördüğünü hisseden, kabul gören, sevilen çocuklar; kendilerini değerli ve önemli sevmeye değer bireyler olarak düşünürler. Bu şekilde çocuklarda olumlu benlik algısı gelişir. Babaların ise bu noktada rolü oldukça önemlidir. Babalar çocuğun dış dünya ile kurduğu ilişkide bir köprü rolü olduğu için babanın onayı ve kabulü, çocuğa dış dünya tarafından da kabul edildiği, sevildiği ve beğenildiği hissi verir (Bakanay, 2007).

Babanın çocuk gelişimindeki rolü erkek çocuğun cinsel rol gelişimi açısından önemli gözüktüğü de kız çocuğun gelişiminde de etkisi büyüktür. Kız çocukları için ise babanın önemli farklıdır. Çünkü baba kız çocuğu için hayatında tanıdığı ilk erkektir. Bu nedenle baba ile kurulan ilişki gelecekte karşı cinsle kurulacak ilişkilerin niteliğini ve biçimini de belirler (Bakanay, 2007).

Geleneksel ‘baba’ kavramı konusunda iki teorisyen, Sigmund Freud ve John Bowlby ön plandadır. Freud, çocuk gelişiminde babaların bebeklikten sonraki evrelerde önemli olduğunu savunmuştur. Bu dönemde bebek ile anne arasındaki ilişkinin çok önemli olduğunu, bu ilişkinin bebeğin kişiliğini ve sosyal ilişkilerini biçimlendirmekte büyük önem taşıdığına inanırdı. Bağlanmanın önemli olduğunu vurgulayan Bowlby ise bebeğin güvenli bağlanmasındaki ilk ve en önemli unsurun anne olduğunu söylemektedir (Parke, 1985: 4; Bowlby, 1998: 2). Bu düşüncelere ek olarak; bebekler üzerinde yapılan bir araştırmada babanın bebeğin sosyal ve duygusal gelişimine katkısı incelendiğinde bağlanmanın sadece anneye değil babaya da güvenli bir şekilde olduğu zaman, bebeklerin sosyal ve duygusal olarak daha çok geliştiği bulunmuştur. Ayrıca anneye güvensiz bağlanma durumunda oluşan zararlı sonuçlardan babanın bağlılığının çocuğu koruduğu ortaya çıkmıştır (Akende, 1999: 54).

Parke (1985) , araştırmalara göre, babaların annelere kıyasla çocukların daha fazla bağımsız davranmasını ve çevreyi keşfetmesini destekleyen bir tutum içinde olduğunu görmektedir. Bu da çocuğun zekâsını olumlu yönde etkilemektedir.

Yaklaşık olarak son 40 yıldır babalar önemli çalışma konusu haline gelse de babalara yönelik çalışmaların hala yetersiz kaldığı dile getirilmektedir (akt. Karabulut, H. Şendil, G. (2018), Beyazıt ve Mağden, 2015). Ülkemizde baba ile ilgili yapılan çalışma sayısının azlığı nedeniyle hala birçok konu incelenmeyi beklemektedir (Karabulut, H. Şendil, G. 2018). Genelde çalışmalar anne çocuk iletişimi üzerine olmakla beraber babanın çocuk üzerindeki etkisinden ziyade annenin çocuk üzerindeki etkisinin daha önemli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmanın alandaki ihtiyacı gidermesi, çocuklarda oyun davranışı ile birlikte baba katılımını incelemektedir.

Yapılan bu araştırmada çocuk gelişiminde baba katılımının önemini çocukların oyun davranışları üzerinde incelenmesi hedeflenmiştir. Çalışmada çocukların gelişiminde önemli rol alan oyun ile çocukların hayatında kişilik oluşumunda büyük yer ve öneme sahip olan babaların tutumlarıyla ilişkisi araştırılacaktır. Oyun esnasındaki sosyal becerileri, problem çözme becerileri, rol alma vb. durumlar çocukları geleceğe, gerçek yaşantılarına hazırladığı için önem taşımaktadır. Çalışma bize aynı zamanda baba katılımı ve oyun davranışı ilişkisinin yanı sıra, babaların kendi babaları ile ilişkisi ile baba katılımları arasındaki ilişki ve babanın yaş ve eğitim düzeyi gibi bazı demografi değişkenler hakkında da bilgi vermesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda bu çalışmanın 36-72 ay arasında olan çocukların oyun davranışlarına baba katılımının etkisi vurgulanarak katkıda bulunacağı, çocuk gelişiminde babaya daha çok yer verilmesinin gerekliliğine ilişkin kanıt oluşturacağı düşünülmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1.Araştırmanın Amacı ve Önemi

Okul öncesi çocukları için oyunun gelişimsel yararlarını birçok bilimsel araştırma ile görülmektedir. Buna ek olarak babalar ve anne baba tutumları ile yapılan araştırmalar baba-çocuk ilişkisinin; çocuğun hayatında, sosyal yaşamı ve davranışlarında etken olduğunu göstermektedir. Okul öncesi çocukların iletişim dilini oyun olarak düşündüğümüzde bu yaş grubu çocuklar için oyun davranışları oldukça önem kazanmaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda çalışmanın amacı 36-72 ay arasındaki çocukların oyunda arkadaşlarıyla iletişimlerinde, kendini ifade edebilme, problem çözme becerilerinde baba katılımlarıyla ilişkisi olup olmadığını incelemektir. Bunlarla beraber diğer oyun davranışları ve baba tutumları arasında da ilişki olup olmadığı incelenecektir.

1.2.Araştırmanın Problem Cümlesi

36-72 ay arasındaki çocukların oyunda oyun davranışları ve baba katılımı arasındaki ilişki nasıldır?

1.3.1 Alt Problemler

1. 36-72 ay arasındaki çocuklarda oyun davranışı ve baba katılımı arasında ilişki var mıdır?
 - a. 36-72 ay arasındaki çocuklarda dramatik oyun davranışı ile keyfi meşguliyet (baba katılımı) arasında ilişki var mıdır?
 - b. 36-72 ay arasındaki çocuklarda dramatik oyun davranışı ile ilgi ve yakınlık (baba katılımı) arasında ilişki var mıdır?
 - c. 36-72 ay arasındaki çocuklarda dramatik oyun davranışı ile temel bakım (baba katılımı) arasında ilişki var mıdır?
 - d. 36-72 ay arasındaki çocuklarda manipülatif oyun davranışı ile keyfi meşguliyet (baba katılımı) arasında ilişki var mıdır?
 - e. 36-72 ay arasındaki çocuklarda manipülatif oyun davranışı ile ilgi ve yakınlık (baba katılımı) arasında ilişki var mıdır?
 - f. 36-72 ay arasındaki çocuklarda manipülatif oyun davranışı ile temel bakım (baba katılımı) arasında ilişki var mıdır?
2. 36-72 ay arasındaki çocuklarda oyun davranışı babanın eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
 - a. 36-72 ay arasındaki çocuklarda dramatik oyun davranışı babanın eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
 - b. 36-72 ay arasındaki çocuklarda manipülatif oyun davranışı babanın eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
3. 36-72 ay arasındaki çocuklarda baba katılımı babanın eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
 - a. 36-72 ay arasındaki çocuklarda keyfi meşguliyet (baba katılımı) babanın eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?

- b.** 36-72 ay arasındaki çocuklarda ilgi ve yakınlık (baba katılımı) babanın eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
- c.** 36-72 ay arasındaki çocuklarda temel bakım (baba katılımı) babanın eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
- 4.** 36-72 ay arasındaki çocuklarda oyun davranışı babanın gelir düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
- a.** 36-72 ay arasındaki çocuklarda dramatik oyun davranışı babanın gelir düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
- b.** 36-72 ay arasındaki çocuklarda manipülatif oyun davranışı babanın gelir düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
- 5.** 36-72 ay arasındaki çocuklarda oyun davranışı ile babanın yaşı arasında ilişki var mıdır?
- 6.** 36-72 ay arasındaki çocuklarda oyun davranışı ile babanın kendi babası ile ilişkisi arasında ilişki var mıdır?
- 7.** 36-72 ay arasındaki çocuklarda oyun davranışı ile babanın kendi babasıyla oyun oynama sıklığı arasında ilişki var mıdır?
- 8.** 36-72 ay arasındaki çocuklarda baba katılımı babanın gelir düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
- a.** 36-72 ay arasındaki çocuklarda keyfi meşguliyet (baba katılımı) babanın gelir düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
- b.** 36-72 ay arasındaki çocuklarda ilgi ve yakınlık (baba katılımı) babanın gelir düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
- c.** 36-72 ay arasındaki çocuklarda temel bakım (baba katılımı) babanın gelir düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
- 9.** 36-72 ay arasındaki çocuklarda baba katılımı ile babanın yaşı arasında ilişki var mıdır?
- a.** 36-72 ay arasındaki çocuklarda keyfi meşguliyet (baba katılımı) ile babanın yaşı arasında ilişki var mıdır?

- b. 36-72 ay arasındaki çocuklarda ilgi ve yakınlık (baba katılımı) ile babanın yaşı arasında ilişki var mıdır?
 - c. 36-72 ay arasındaki çocuklarda temel bakım (baba katılımı) ile babanın yaşı arasında ilişki var mıdır?
10. 36-72 ay arasındaki çocuklarda baba katılımı ile babanın kendi babasıyla oyun oynama sıklığı arasında ilişki var mıdır?
- a. 36-72 ay arasındaki çocuklarda keyfi meşguliyet (baba katılımı) ile babanın kendi babasıyla oyun oynama sıklığı arasında ilişki var mıdır?
 - b. 36-72 ay arasındaki çocuklarda ilgi ve yakınlık (baba katılımı) ile babanın kendi babasıyla oyun oynama sıklığı arasında ilişki var mıdır?
 - c. 36-72 ay arasındaki çocuklarda temel bakım (baba katılımı) ile babanın kendi babasıyla oyun oynama sıklığı arasında ilişki var mıdır?

1.3.Tanımlar

Oyun; çocuk için oyun dünyaya uyum sağlamayı ve yeni edinilecek yaşantıları deneyimlemeyi sağlayan bir gereksinimdir (Piaget, 1962).

Huizinga (2013) , **oyunu** şekil olarak değerlendirildiğinde özgür, kurmaca ve normal hayatın dışında yer aldığı hissedilen, ama yine de oyuncuyu tamamen içine alma yeteneğine sahip bir iş olarak tanımlamaktadır.

Yıldız'a göre (1997), **oyun** çocuğun yaratıcılığını, potansiyelini kullanabildiği, yeteneklerini deneyimleyerek fark edebildiği, haz ve mutluluk kaynağı olan, çocuğun tüm gelişim alanlarını destekleyen, çocuğun duyu ve duygularını geliştiren etkinliklerin tümüdür.

Maria Montessori'ye (1982) göre **oyun**; en temel anlamıyla çocuğun işidir. Montessori oyunun ciddi bir iş olduğunu vurgulamak için çocuğun oyun esnasındaki eylemlerini 'çalışmak' olarak ifade etmektedir.

Bağlanma, bebeklerin kendilerine temel bakım veren kişiyle ilişkiye geçmesiyle oluşan üstlenen bağıdır. İlk defa Bowlby tarafından ortaya atılan bağlanma kuramına göre "bağlanma bireyin kendi için önemli olan kişilere karşı geliştirdiği duygusal bir bağıdır." (Bowlby, 1982).

Okul Öncesi Dönem; 0-72 aylık zamanı kapsayan dönemdir.

Okul öncesi eğitim; 0-72 ay arası olan çocukların tüm gelişimlerini yönlendiren, duygusal gelişimi destekleyen, algılama gücünü arttırarak akıl yürütme sürecinde destekçi olan, toplumsal kurallar doğrultusunda yaratıcılığı destekleyen, kendini ifade etmesinde yardımcı olan sistemli bir eğitim sürecidir (Yılmaz, 2003).

Baba Katılımı: .Çocuklarla, babanın birebirde, doğrudan etkileşimde bulunması; çocuklar ihtiyaç duyduğunda babanın ulaşılabilir olması, babanın çocuğun geleceği, mutluluğu ve bakımı ile ilgili sorumlulukları üstlenmesidir (Lamb, vd. akt. Duran, 2010).

1.4.Varsayımlar

- 1.4.1.** Babaların uygulanan ölçeklere gerçek durumlarını yansıtan, doğru ve içten cevaplar verdikleri kabul edilmiştir.
- 1.4.2.** Çocuklarda oyun davranışını değerlendirmek için ‘‘Oyun Davranışlarını Değerlendirme Ölçeği (Kuşçu, 2014)’’, Baba tutumlarını ölçmek için ‘Baba Katılımı Ölçeği’’ (Sımsıkı, Şendil 2014) nin araştırma için gerekli verileri sağlaması konusunda nitelikli olduğu kabul edilmiştir.

1.5.Sınırlılıklar

- 1.5.1.** Araştırmamız İstanbul ilinde yaşayan 36-72 ay aralığında çocuğu olan 150 anne-baba ile sınırlıdır.
- 1.5.2.** Araştırmamız İstanbul ilinde yaşayan şartlara uyan babalara random olarak sosyal medya üzerinde iletişime geçilerek yapılacaktır. (whatsap, telegram, Outlook, instagram vb.)
- 1.5.3.** Araştırmamızda elde edilen veriler kullanacağımız veri toplama araçlarından elde edilen veri ile sınırlıdır.
- 1.5.4.** Bu çalışma yerli ve yabancı ulaşılabilecek kaynaklar ile sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Oyun ve Oyunun Tanımları

Rubin, Fein ve Vandenberg (1983) oyunu şu özelliklerine göre tanımlamıştır. (akt. Cheah, Nelson ve Rubin, 2001)

- Oyun; iştah açıcı güdüler, toplumsal beklentilere katılmadan sürdürülen veya davranışa yönelik davranış taleplerinin dışında, oyun özünde motive edilendir.
- Oyun kendiliğinden, dış etmenlerden uzak, kendi istek ve amacına uygun istek ve gönüllülük sağlayandır.
- Oyun ‘bu obje ile veya bu kişi ile ne yapabilirim?’ diye sorar. Bu soru ‘bu obje veya bu kişi nedir ve ben onunla ne yaparım?’ oyunu keşfedilmesi sorusundan farklıdır.
- Oyun bir aktivite ya da benzer bir davranışın ciddi bir yorumu değildir, onun yerine ‘presence’ olarak adlandırılan etkinliklerden oluşur
- Oyun aktif bir çalışma gerektirir.

Oyun çocuğun iç dünyasının bir aynasıdır, coşkusunu, üzüntüsünü, ilişkilerini düşüncelerini anlamak için yeniden canlandırdıkları bir hayal ortamıdır (Boydaş, 1999:4). Çocuk oyun yoluyla birçok duygusunun (mutluluk, sevinç, acı, korku, dostluk, kin, nefret gibi) farkına vararak kendini özgürce ifade edebilmekte ve duygusal olarak rahatlamaktadır (Erden, 2001:1).

2.2. Oyun Kuramları

2.2.1. Klasik Oyun Kuramları

Klasik oyunlar, oyunun şekil ve içeriği yönünde ilgilenmemiş oyunun neden oynandığı sorusuna cevap aramışlardır. Antropolojik yaklaşıma göre; oyun davranışları sadece insanlara özgü bir davranış değildir, aynı zamanda hayvanlarda da görülen bir davranış şeklidir.

2.2.1.1.Hazırlık veya Ön Egzersiz Kuramı

Filozof Karl Groos tarafından 19. Yüzyılda ortaya atılan bir kuramdır, bu kuramın kişide var olan içgüdüleri ortaya çıkardığı düşünülmektedir. Kurama göre oyun, bireyleri kendi yaşamları içindeki kültüre, sorumluluklara ve gelecekteki yaşama dair rollere hazırlamaktır. Burada oyun yaşama hazırlık olarak görülmektedir (Kök, 2017). Örneğin çocuklar evcilik oynarken ebeveyn rolüne bürünürler. Bu rol gelecekte olacakları ebeveyn rolüne hazırlar. Ya da öğretmencilik oynarken girdikleri öğrenci ve öğretmen rolü onları okul yaşamına hazırlamakta yardımcı olur.

2.2.1.2.Rahatlama veya Eğlenme Kuramı

Moritz Lazarus (1824-1903) oyunun çocukların rahatlama gereksiniminden ortaya çıktığını savunmuştur. Bu teoriye göre oyunda amaç, kaybettiğimiz enerjiyi tekrar kazanmaktır. Lazarus'a göre rahatlama ve dinlenme, kişinin yaşamsal etkinliklerinin dışında başka etkinliklerle uğraşmasıyla olur. Örneğin gün içinde yapılan, koşma, egzersiz spor vb. gibi davranışlar ve aynı zamanda oyun oynamak çocukları rahatlatmaktadır (Sevinç, 2004; (Saracho ve Spodek, 1998; Tüfekçioğlu, 2008). Bu kuramın açıklamaları doğrultusunda, çocukların teneffüslerde oynadıkları oyunlarıyla, ders sırasında kaybettikleri enerjiyi geri kazanmalarını ilişkilendirilmektedir.

2.2.1.3.Fazla Enerji Kuramı

Bu kuram 18. Yüz yıl şairlerinden Alman Friedrich Schiller ve 19. Yüz yıl filozoflarından İngiliz Herbert Spencer tarafından ortaya atılmıştır. Fazla enerji kuramına göre, bireyler hayatlarını sürdürebilmek için enerji üretirler, enerji ihtiyaçları için kullandıktan sonra kalan enerji kişide baskı yaratacağı için bu enerji tüketilmelidir. Kişiyeye fazla gelen bu enerjiyi atabildiğinde sağlıklı bir denge haline ulaşmaktadır. Teoriye göre oyun ile hoplayarak zıplayarak fazla enerjiyi atarak birey daha sağlıklı hale gelebilir (Kök, 2017).

2.2.1.4.Rekapitülasyon veya Tekrarlama Kuramı

Tekrarlama Kuramına göre çocuklar içgüdüleriyle ilkel dönemde yaşayan atalarının geçirdikleri devinimsel ve ruhsal dönemleri tekrar yaşamaktadır. Bu sayede

çocuk insanın geçirdiği evrim aşamalarında oyun içinde yaşamakta ve ilkel dönemden modern döneme geçiş sağlamaktadır. Bu kuram aynı zamanda oyunun bireyi ilkel içgüdülerinden kurtardığını da ileri sürmektedir (Saracho ve Spodek, 2003).

Klasik oyun kuramları oyunun neden oynandığı ve felsefi görüşlerle sınırlı kaldığı için deneysel araştırmalardan uzak kalmaktadır. Bu durum klasik kuramlardan her biri için özel durumlara neden olmaktadır. Rahatlama kuramı çocukların yetişkinlerden daha az çalışarak daha az enerji tüketmesini ve bunun sonucu olarak çocukların yetişkinlere göre daha az oyun oynaması gerektiği çıkarımına açıklık getirememektedir. Fazla enerji kuramı, çocukların günlük hayatta yorulmalarına rağmen neden oyun oynadıklarını açıklama konusunda yetersiz olmaktadır. Rekapitülasyon kuramı da, günümüz çocuklarının uçak, uzay gemisi ya da benzeri teknolojiyi içeren materyallerle oynadığı konusunda görüş verememektedir. Var olan tüm sınırlılıklara rağmen modern oyun kuramlarının temelini klasik oyun kuramları oluşturmakta ve oyuna tarihsel bir bakış açısı da kazandırmaktadır (Johnson, Christie ve Yawkey, 1987).

2.2.2. Modern Oyun Kuramları

Çocukların hayal gücü ve mış gibi oyunlarıyla kendilerini ifade edebildiklerini kabul eden, oyunlar sayesinde çocukların istek ve arzularının karşılandığını modern oyun kuramları savunur. Klasik oyun kuramı çocukların neden oyun oynadığı ile ilgilenirken çocuğun oyun içindeki dinamiklerini açıklamaya çalışmışlardır. Modern oyun kuramları ise oyunu psikanalitik, bilişsel ve sosyal gelişim düzeyine göre açıklamaya çalışmışlardır (Saracho ve Spodek, 1998; Tüfekçioğlu, 2008).

Modern oyun kuramları ve klasik oyun kuramları arasındaki en önemli fark; Klasik oyun kuramlarında oyunun kültürel sonuçları üzerinde durulurken, modern oyun kuramlarında ise oyunun çocuk üzerinde etkisi üzerinde durulmaktadır (Kök, 2017). Bu etki bazen sosyal bazen bilişsel ya da dil alanında olabilir. Modern oyun kurumaları oyunun neden oynandığından ziyade oyun oynamanın sonuçlarıyla ilgilenmiştir.

2.2.2.1. Psikoanalitik Kuramına göre oyun

Psikoanalitik kuram bilinçaltını inceleyen Freud (1900) tarafından ileriye sürülmüştür. Freud oyunu çocuğu arındıran etkinlikler olarak değerlendirmektedir.

Oyun travmatik olaylar yaşıyan çocuk için olumsuz duygularla baş edebildiği, oyunların sonunda da bu olumsuz duyguları olumluya çevirebildiği bir yöntemdir. Oyun oynarken çocuk bir süreliğine gerçek yaşamı bir kenara bırakıp yaşadığı kötü olayları oyununa yansıtmaktadır. Mesela anne babası tarafından kötü sözlere maruz kalan çocuk oyun esnasında bebeğine bu kötü sözleri kullanabilir ya da oyun arkadaşına bu kötü sözleri yansıtabilir. Çocukları olumsuz duygularından arındıran oyun, eğer çocukların hayatında olmasaydı çocuklar tüm yaşantıları boyunca yaşadıkları kötü deneyimlerin ve olumsuz duyguların etkisinde kalabilirdi (Kök, 2017). Çocuk oynadıkça duyguları açığa çıkmakta, duyguları açığa çıktıkça rahatlamakta ve duyguları ifade etmeyi deneyimlemektedir. Bu deneyimi sayesinde oyun esnasında problem çözme becerilerini geliştirir ve duygularıyla ve olumsuz deneyimleriyle baş etmeyi de öğrenebilir.

2.2.2.2. Psikososyal gelişim Kuramına göre oyun

Psikososyal gelişim kuramına göre oyun, çocuğun psikososyal gelişimin ve gelişim dönemlerinin de aynası olduğu düşünülmektedir. Eric Erikson (1902-1999) psikososyal kuramı ile çocuğun kişilik gelişimi arasında ilişkiyi önemli bulmuştur. Örneğin çocuk her yaşta oyun oynamak ister ve oynar, ama oyun şekli, yeri ve oyuncakları çocuğun gelişimine göre değişmektedir. Mental retardasyon yaşıyan çocukların oyun davranışları da buna örnek olabilir. 1 yaşındaki bir çocuk için oyun algısında sesli hareketli oyuncaklar ve doldur boşalt etkinlikleri önemliken 5 yaşındaki bir çocuk puzzle ile ilgilenmektedir. Erikson' a göre oyun, geçmişte yaşanmış, şimdi yaşanan ya da gelecekte olabilecek durumları oyun içinde oluşturarak çocuğun ihtiyaçlarını karşılayabileceği bir etkinliktir. Oyun oynarken çocuk kendisine ait belirsizlikleri, endişelerini, isteklerini vb. duygularını dramatize eder ve böylece Erikson'un belirttiği bir dönemden bir sonraki döneme daha sağlıklı geçer (Duman, 2010:14).

Erik Erikson'un (1963) psikososyal gelişim kuramındaki sekiz aşamalı gelişim evrelerinin üçüncü aşamasını oyun dönemi olarak belirtmektedir. Çocukların isteklerini gerçekleştirme ve olumsuz duyguları telafi etme yolu olarak kullandıkları oyunu geliştirmeye yönelik Erik Erikson ve Freud çalışmıştır. Çocuk oyunla geçmiş

yaşamını, bugünün değerlendirmesini ve geleceğe dair beklentilerini ortaya koyabilmektedir (Frost, Wortham and Reifel, 2008). Çocuk bazen oyunda gördüğü olumsuz davranışları tekrarlarlarken bazen de çevresinden görmeyi umduğu davranışları ya da senaryolara yorumlayabilir. Bu sayede çocuklar yetişkinlere, olduğu ya da olmak istediği durum hakkında bilgi aktarımı sağlayabilirler. Erikson'a göre oyun, hayal gücünün dünyaya hâkim olması ve uyum sağlamak adına kullanılmaktadır (Erşan, 2006).

2.2.2.3. İçten Uyarılma Kuramına göre oyun

İçten uyarılma kuramı Daniel Berlyne tarafından ortaya atılmıştır. Berlyne oyunu çocukların keşif ve merak dürtülerini doyuran, zevk ve heyecan veren bir etkinlik olarak kabul etmektedir. Berlyne 'e göre bireyler sabit durmak yerine çevresiyle etkileşim içinde olmayı ve hareketli olmayı tercih ederler. Özellikle çocuklar çoğunlukla hareketli olmayı tercih ederler. Etraflarında sürekli dikkatlerini çeken bir şeyler gören çocuk merak ve keşif duygusuyla dikkatini çeken yöne doğru hareket eğiliminde olmaktadır. Bireylerin dikkatini çeken bir nesne karşısında haz seviyesi yükselmektedir. Benzer şekilde yeterli olmayan uyaran durumunda bireyin haz seviyesinde düşüş yaşanmaktadır. Birey yaşadığı bu haz seviyesini daima dengede tutmaya ihtiyaç duymaktadır. Berlyne'e göre bu dengede tutma ihtiyacını çocuklar oyun ile gidermektedir (Özdoğan, 2009).Oyun oynarken çevresi ile etkileşimde olan çocuk keşif davranışlarına bağlı uyarılma durumlarını dengeler. Çocuğun oyun süresince gösterdiği davranışları oyundan haz alması ile açıklanabilir.

2.2.2.4. Bilişsel Gelişim Kuramına göre oyun

Bilişsel gelişim kuramının öncüsü Piaget oyunu, oyun davranışları içinde açıklamaya çalışır. Piaget oyunu, çocukların bilgi ve düşüncelerini birleştirdiği bir etkinlik olarak değerlendirir ve bu unsurları da çocuk oyun yoluyla kontrol eder. Bunu sahip olduğu şemaları kullanarak dengeler. Denge değişime açık olduğundan serbest oyun sonuçtan daha önemli bir hal alır (Nicolopoulou,1993).

Bilişsel gelişime bağlı olarak Piaget oyunun basitten karmaşığa doğru bir aşamada geliştiğini savunmuştur. Piaget karmaşık düzeyde oyunların ise hayali oyunlardan kuralları oyunlara doğru bir gelişim gösterdiğini savunmaktadır (Tüfekçioğlu, 2008).

Piaget birbiri ardına devam eden üç sistemi; alıştırma oyunu, sembolik oyun ve kurallı oyun olarak tanımlayarak çocukların yaşamındaki ilk yedi yılın ana hatlarını belirlemiştir. Alıştırma oyunu yaşamın ilk on sekiz ayı boyunca etkilidir. Piaget'e göre bu oyun şekli çocuk tarafından kazanılan tüm duyu devinim şemalarından doğmaktadır ve temelinde çocuğun nesnelere kullanması üzerine odaklanılmıştır (Nicolopoulou,1993).

Alıştırma Oyun (Duyusal-Devinimsel Gelişim Evresi): Piaget'e göre bebekler bu dönemde bakma, emme, elleri aç kapa yapma gibi basit beden hareketlerini tekrarlarlar ve bunu yapmaktan haz duyarlar. Bu döneme ait oyun davranışları; ince/kaba motor etkinlikleri ve haz duydukları hareketlerin tekrarlanmasıdır. Bu dönemde bebekler haz aldıkları hareketlerle neler yapabileceğini de öğrenir. Oyun davranışından keyif alır ve bu davranışı tekrarlarlar. Çocuk merak duygusuyla bu dönem çevresindeki materyalleri inceler, çevresinde neler olup bittiğine duyu organlarını kullanarak hâkim olmaya çalışır. Çocuğun sallandığında ses çıkardığını fark ettiği bir nesneyi fark ederek onu sallamaya devam etmesi ya da bir nesneyi yere vurduğunda çıkan sesi sevmesi nedeniyle onu yere vurmaya devam etmesi gibi davranışlar bu dönemde ortaya çıkan davranışlara örnek verilebilir (Saracho ve Spodek, 1998). Hatta bebekler bu dönemde basit taklit davranışları da geliştirebildiği için zaman zaman yetişkinlerin davranışlarını tekrar etmeye çalışırlar. Taklit gerçekleştiğinde yetişkinin mimik ve jestlerle bu davranışı pekiştirmesiyle, bebekler haz duyar ve davranışı tekrar etmeye başlayabilirler.

Sembolik Oyun (Somut İşlemler Öncesi Evre) : 2-7 yaş arasında olan bir dönemdir. Bu dönem oyun davranışlarında taklit davranışları farklılık göstermektedir. Sembolik düşünceye ait içerikler artmaktadır. Örneğin mış gibi yapma, hayali oyunlar gerçek hayata dair canlandırmalar artmaktadır. Öncelikle 2-4 yaş arası çocuklar kendilerinde özümstedikleri şemaları oyunlarına yansıtırlar. Örneğin yemek yeme şeması kazanan çocuk oyunda bebeğine mama verir. Çevresinde gördüğü şemaları ise taklit yoluyla

uygularlar. Örneğin ebeveynlerinde telefon kullanımını öğrenen çocuk kendisi telefonu kullanıyor gibi yapar. Sembolik oyun döneminde çocuklar bir nesneyi ya da kendini başka bir nesne yerine kullanabilir. Örneğin sopayı at yerine kullanabilir, çarşaf ve minderleri çadır olarak ev olarak kullanabilir. Tüm bunlara bağlı olarak çocukların sahip olduğu sembolik düşünce de oyun içeriğindeki zenginliğe bağlı değişebilir. Sembolik oyunda aynı zamanda çocuklar başlarından geçen travmatik olayları da canlandırır. Daha önce hastalanan bayılan birini gören çocuk bunu oyununa bir kaza bir düşme vb. şekilde yansıtabilir (Tüfekçioğlu, 2008 ve Duman,2010). Çocuklar 4-7 yaş aralığında ise oyunları dramatik oyunlar olarak gerçeğe yakın olarak planlanır. Örneğin oyunda alışveriş yapılırken kasa olarak kullandıkları nesneye ödeme yapmaları gibi, ya da oyun içinde anne baba öğretmen vb. rollere girmeleri bunu önceden belirlemeleri kendi içlerinde bir denge oluşturmaları gerçeğin taklidine göre konuları dramatize ederler.

Kurallı Oyun (Somut İşlemler Evresi): 7 -12 yaş dönemini içine alan kurallı oyun döneminde dramatik oyunlar kurallar ile oluşup artış gösterirken sembolik oyunlarda azalma görülmektedir. Çocuklar organize olarak ve belirli bir amaca varmak istedikleri oyun içerisinde roller daha gerçeğe yakın olarak genişletilmiştir. Bu dönemde kurallı oyunların artması ile çocuklar kurallara uyum gösterirken sosyal normlara uygun davranışlar artar, benmerkezci düşünce ve davranışları azalma gösterir. Kurallar uymakta zorlanan çocuklar oyun oynarken kurallara uymayan çocukların kabul görmediğini deneyimledikçe kurallara uymanın önemini de kavramış olurlar. Bu dönemde duygusal-devinimsel bileşenler (seksek, top oyunları, halka oyunları) ile zihinsel bileşenler (satranç, kart oyunları) bir arada görülür (Tüfekçioğlu, 2008 ve Duman, 2010).

2.2.2.5. Sosyal Kültürel gelişime göre oyun

Lev S. Vygotsky 'nin ortaya attığı sosyal kültürel gelişim kuramı, oyunu toplumsal bir faaliyet olarak değerlendirmektedir (Nicolopoulou,1993). Vygotsky iki sebepten dolayı oyunu sadece zevk veren bir eylem olarak kabul etmez. Bunlardan biri emzik gibi kendilerine daha büyük haz veren eylemlerin olması, diğeri ise bazen oyunların haz vermeyen şekilde sonuçlanmasıdır (Vygotsky,1978). Haz vermeyen sonuçlara

örnek, bazen oyun içerisinde zorbalığa maruz kalması, rekabet gerektiren bir oyunda kaybetmesi, oyunda istediği gibi rol alamaması vb. gibi durumlardır.

Vygotsky oyunu bir bütün olarak değerlendirdiğinde, oyunun bilişsel gelişimin yanı sıra sosyal ve duygusal gelişim için de önemli olduğunu vurgulamıştır. Çocukların oyun oynarken yaşadığı zorluklar ve duygusal değişimleri düşünce sürecini başlatmalarını sağlar. Bu şekilde bir problem durumu çözüme ulaştırmaktadır. Özellikle -miş, -miş gibi olan hayali oyunların problem çözme becerilerini geliştirdiği düşünülmektedir. Örneğin sembolik oyun oynarken anne rolünü canlandıran bir çocuk, oyun esnasında pişirdiği yemeği dökmesi, bebeğinin ağlaması, alışveriş yaparken oyuncak parasının bitmesi vb. gibi durumlarla karşılaştığında oluşturduğu çözümleri çocuğun ileri düşünme becerilerini desteklemektedir (Vygotsky, 1978).

Vygotsky'e göre oyun her ne kadar hayal gücüne dayalı sürdürülse de oyunun da kendi içinde kuralları vardır. Örneğin oyuncak bebeğinin altını temizleyen bir çocuk anne olma davranışının kurallarna sadık kalır ve oyunu bu doğrultuda sürdürür. Vygotsky, oyunların yaratıcılıklarına rağmen belli kuralları olmasını, bundan dolayı oyunlardaki özgürlüğün hayali bir özgürlük olduğunu savunmaktadır (Vygotsky, 1966).

Küçük çocuklar istediklerinin hemen olmasını beklerler. Birşey elde etmek istediklerinde çok fazla çaba harcamak istemez ya da istediklerini hemen elde etmek isteyebilir. Ama okul öncesi dönem çocukları için hemen gerçekleştiremeyecek bazı ihtiyaçlar ortaya çıkar. Bu hemen gerçekleştirilemeyen ihtiyaçlar da oyun ile hayal gücü kullanımıyla çocuğun kısmen tatmin olmasını sağlamaktadır. Vygotsky'e göre oyun, karşılanmayan istekler ve hayal gücünün karışımıyla oluşmuştur (Yavuzer, 2012).

2.3. Oyun Davranışları

Çocukların oyunların yapı ve oyun içeriği olarak iki temel olgudan oluştuğunu söyleyebiliriz. Smilansky ve Piaget oyunun türlerini incelemiş ve oyun yapısını ortaya koymuşlardır. Oyun türlerini yapısal, dramatik, fonksiyonel ve kurallı olarak değerlendirmişlerdir. Bu değerlendirme oyunu kendi içinde sosyal ve sosyal olmayan

oyun olarak çeşitlendirmeye sebep olmuştur. Bazı oyun türleri sosyal davranışlar gerektirirken bazıları sosyal olmayan davranışlarla sürdürülebilmiştir. Oyunun tüm anlamlarının yanı sıra başka bir tanımı da iletişimdir diyebiliriz. Sosyal oyunlar oynayan çocukların iletişim yönlerinin gelişmesi de bundandır. Bazı oyunların kuralları olduğu gibi bazı oyunlarında iletişim temelli olduğu ile karşılaşırız. Örneğin dramatik oyun kategorisinde bir oyun akran ile her daim iletişim gerektirir. Özetle sosyal oyun; iki veya daha fazla akranın birbirleri ile sözlü veya sözlü olmayan iletişime geçmesi ile oluşan oyun türüdür. Sosyal olmayan oyun ise: çevresinde akranları olmasına rağmen onlarla iletişime geçmeden kendi başına aktiviteler gerçekleştirilmesi olarak tanımlanabilir (Coplan, Rubin, Fandlay,2006).

Sosyal oyun; çocuğa akranlarıyla iletişim sağladığı için çocukların önemli sosyal - bilişsel beceriler kazanmasına ve önemli bir çevre edinmesine destek verir. Aynı zamanda akran eğitimine, çocukların birbirlerinin bilgi ve düşüncesini kazandırmaya, empati ve işbirliği geliştirmeye, uzlaşma, çatışma problem çözme becerisini kazandırmaya yol açar. Sosyal oyun gerçek hayatla ilgili başkalarının hayatlarına dair bilgi edinebildikleri bir yer olduğundan yaşamları boyunca kazanacağı sosyal ve bilişsel becerilere destek olur (Coplan, Rubin, Fandlay,2006).

Sosyal oyun için iki veya daha fazla kişi gerekli olur ve diğer oyunlardan ayıran en önemli özellik çocukların oyun esnasında aktif iletişim halinde olmasıdır. Sosyal oyun oynarken çocuk meşguliyetinin yanı sıra motive olur, akranlarıyla etkileşim başlatma becerilerini geliştirir, akranlarından gelen iletişim başlatma ve sürdürmelere açık olur, duygu ve düşünce becerilerini destekler. Bunlara göre sosyal oyun, sosyal yaşam ve sosyalleşmenin paralelinde fonksiyonel, yapısal, dramatik ve kurallı oyunlarla ilişkilidir. Sosyal oyun, sosyal yaşamın bir provası olarak çocuklara başkalarıyla iletişim başlatma- sürdürme ve problem becerisi kazandırma, empati gelişimi noktasında destek olur (Coplan, Rubin, Fandlay,2006).

2.4. Ailenin Tanımı ve Çocuğun Gelişiminde Ailenin Rolü

Çocuklarda kişilik oluşumunda anne-baba tutumlarının etkisinin önemi özellikle çocuklara uygulanan ödül-ceza davranışlarının çocuğun davranışlarını etkilediği öğrenme ve kişilik kuramcılarının vurguladıkları bir düşüncedir. Bireyin

sağlıklı bir kişilik geliştirmesi bebeklikten itibaren sağlıklı sevgi dolu, tutarlı bir aile içinde büyümesi ile ilgilidir. Çocuğun ruh hali aynı zamanda anne-baba tutumlarını şekillendirmekte etkili olabilir. Anne babanın tutumları çocuğun davranışlarını, çocuğun davranışları ise anne babanın tutumunda etkili bir role sahiptir (Poyraz, 2007; Yeşilyaprak, 1993).

Eğitim ailede başlar ve çocukların ilk öğretmenleri anne-babaları olur. Anne babaların evde çocuklarına sunmuş oldukları ortam çocuğun keşfetmesi ve öğrenmesi için büyük bir fırsat oluşturur. Ev çocuklar için güvenli ortam olup aynı zamanda kendilerini daha iyi ifade edebildikleri, çevreye daha hâkim olabildikleri bir yerdir. Bu ortam keşfe çıkmak, araştırmak ve ebeveynlerini taklit etmek çocukların yaşamı öğrenmesinde sonsuz fırsatlar sunar (Gürşimşek, 2002: 25).

2.4.1. Aileyle İlgili Kuramlar

Aile ile ilgili kuramları; yaşam boyu gelişim kuramı, sosyal öğrenme kuramı, aile yaşamı kuramı, sosyal alışveriş kuramı, sosyal çatışma kuramı, sembolik etkileşim kuramı, feminist kuramı, aile sistemleri ve aile ekolojisi kuramı isimleriyle belirlemişlerdir (Eshlemen, Bulcroft, 2006). Aile ile ilgili kuramları; makro, mikro, hem makro hem de mikro kuramları birleştiren aile sistemleri olarak üç grupta incelemişlerdir.

Aileler ile ilgili kuramlar, anne-baba çocuk ilişkisinde neye dikkat ettiğimizi, aile yapısı hakkında neler düşündüğümüzü, aileler ile çalışırken yaşanan durumları nasıl yorumladığımızı, nasıl kullanacağımızı etkilemesi nedeniyle önemlidir (Chibucos ve diğerleri 2005).

Bu çalışmada aile ile ilgili kuramlardan, Psikolojik- psikanalitik kuram, bağlanma kuramı, biyoloji kuram, yapısal işlevsel kuram, sembolik-etkileşim kuramı, sosyal çatışma kuramlarından bahsedilecektir.

2.4.1.1. Psikoloji- Psikanalitik Kuram

Parke (1996)'ya göre çocuk gelişiminde psikoloji alanında babalar göz ardı edilmenin yanı sıra bilerek dışlanmışlardı. Uzun yıllardır babaların çocuk gelişiminde anne kadar yeri olmadığı düşünülüyordu. Birçok araştırma anne çocuk etkileşim türlerine ya da

toplumsal davranışlara olan etkileri üzerine yoğunlaşmıştır. Babaların çocukluk sonrası dönem için daha önemli olduğun düşünülüşğünden baba çocuk ilişkisini inceleyen araştırma sayısı oldukça azdır. Bununla ilgili özellikle öne çıkan iki teorisyen Sigmund Freud ve John Bowlby olmuştur. Zaman içerisinde az da olsa yapılan çalışmalarla çocuk gelişiminde babanın önemi fark edilmiş olup Son yıllarda babalarla ilgili yapılan çalışmalarda artış gözlemlenmektedir (Parke, 1985: 4).

Freud, anne ile bebek arasındaki iletişimin ve ilişkinin, bebeğın ileri yıllardaki karakter oluşumunda ve sosyal ilişkilerinin şekillenmesinde büyük önemi olduğuna inanırdı. Babaların ise çocukluktan sonraki dönemler için önemli olduğunu savunurdu. Yine Freud'a göre haz alma duyguları vücudun farklı bölgeleri ile ilgiliydi ve farklı gelişim dönemlerinde önem kazanmaktaydı. Oral dönem ve bu dönemde gelişen aktivitelerden yeme, içme, çiğneme, ısırma vs. en çok bebeklik döneminde aktifti. Buradan yola çıkarak bebeğı besleyen ve ona süt veren anne olduğı için bu dönemlerde çocuğın hayatında etkili olan tek kişi anneydi. Bu dönem için bebeğın anne ile iletişimi, etkileşimi çocuğın ilerleyen yıllarda kişilik gelişimi için temel hususlardı. Babalar bu dönemde bebeğın hayatında ve gelişiminde neredeyse yer almıyordu. Zaman içerisinde kuramcılar farklı görüşlere ve gözlemlere sahip oldukları için Freud'un fikirleri bu haliyle çok kabul görmemiştir ama farklı şekillerde formlarda yer almaya devam etmiştir (Parke, 1996: 17; Cohen, 2001; Akt: Sever, 2002: 28).

2.4.1.2. Bağlanma Kuramı

Bağlanma kuramı bebeklerle anne- babaları ya da bakım veren kişilerin arasında olumlu, pozitif yönde oluşan bir ilişkiyi tanımlamaktadır. Bebeklik dönemi olarak tanımlanan 0-2 yaş arası çocuğın zihinsel fiziksel ve duygusal olarak en hızlı geliştiğı dönemi temsil etmektedir. Buna bağılı olarak bu dönem için bebeğın sadece fiziksel ihtiyaçlarının giderilmesi gelişimi için yeterli değildir. Bunun yanı sıra zihinsel ve duygusal alanda da fırsatların sunulması gerekir. Bebeğın bu dönemdeki biyolojik yetersizliğı, bağımsız bir birey olmaması ona bakım veren kişiye karşı bağlanma oluşturmasını sağlamaktadır (Lamb, 1997: 127).

Jhon Bowlby'nin bebeklik dönemine ilişkin bakışı, Freud'a göre farklı olsa da Bowlby de benzer düşünceleri paylaşır. "Çocuğun anneye olan bağının doğası" isimli çalışmasında erken gelişim dönemine ilişkin dönemde annenin önemine vurgu yapmıştır. Diğer çalışmalarında da bebeğin bazı yetişkinleri, özellikle de annesini diğer kişilere tercih ettiğini vurgulamıştır. Bowlby'e göre bebek sadece bir kişiye bağlanabilirdi bu da anne olurdu ve babalar doğal olarak arka planda kalır, anneyi desteklemekten öteye geçemezlerdi (Parke, 1996: 18; Lamb 1997: 127).

2.4.1.3. Biyolojik Kuram

Erkeklerin kadınlara göre ekonomik, kültürel ve politik vb. konularda ayrıcalıklı olması "erkek" olma durumundan kaynaklı olduğu düşünülür. Ve bu avantaj genetik yatkınlıklarla ilgili olup, erkeklerin fiziksel güç, cinsel baskınlık ve saldırganlığa daha yatkın olduklarını düşündürmektedir (Sever, 2002: 30).

Parke'ye (1996) göre, hayata dair cinsiyetler arası farklılıklar ebeveynlik rollerini farklı şekillerde gerçekleştirmelerine yol açabilir. Mesela anne ve babaların çocuklarıyla oynama şekilleri farklılık gösterebilir. Anneler daha etkinlik aktivite bazlı, oyuncak kullanımlı oyunları seçerken babalar daha kaba motor gerektiren oyunları tercih edebilirler. Çocuklar bu farklı oyun tutumları sayesinde hayat karşı farklı ortamlara uyum gösterme ve farklı durumlarla baş etme becerisini geliştirebilirler. Bununla beraber anneler de babalarda eşit derece iyi düzey bakıcılardır. Her ne kadar anne ve baba biyolojik roller konusunda farklılık gösteren deliller fazla olsa da erkeklerin biyolojik olarak baba olma rolüne hazır olmadıklarını gösteren deliller çok zayıftır. Bu bakış açısı ile bebek bakımında babanın katılımının az olması için kullanılmaz, annenin bebek bakımını da biyolojik farklılığa bağlamak yanlış olacaktır (Parke, 1996: 22).

2.4.1.4. Yapısal İşlevsel Kuram

Yapısal işlevsel yaklaşıma göre aile toplum için belli görevleri yerine getiren küçük bir topluluktur. Bu yaklaşım aile tiplerinin üzerinde durmuş olup, bu tipleri de kısaca; ataerkil geniş aile, çağdaş çekirdek aile olarak tanımlamıştır. Yapısal işlevsel kurama göre toplum tipine göre ailenin görevlerinin belirleneceği öne sürülmüştür. Toplumun en küçük parçası olan aile, toplumun devamı açısından belirli temel gereksinimleri

karşılması gerekir. Ailede bulunan roller ve statüler bir yandan ailenin bir yandan da ailenin vesilesiyle sosyal sistemin işleyişine destek olmaktadır. Uyum ve denge üzerinde çalışan yapısal işlevsel kuram ailenin yaşam şekillerinin analizine yönelmiştir. Bunlarla beraber değişimi ihmal ettiği için bazı ilişkilerle sınırlı olması ile eleştiri almaktadır (Kandiyoti, 1984: 17; Morgan, 1975: 160).

2.4.1.5. Sembolik Etkileşim Kuramı

Burgess'ın Chicago Üniversitesindeki çalışmalarıyla aileyi etkileşen kişilerin birliği olarak tanımlamasıyla beraber aile içi ilişkiler, eş seçimi etkileşim konularını ele almıştır. Burgess aile yaşantısının karı-koca, ebeveynler ve çocuk arasındaki ilişkinin sürdürülmesini sağlayan etkileşimlerden oluştuğunu belirtmekle aile araştırmalarında kendisinin bir kavram geliştirdiğini öne sürmektedir. Aile üyelerinden her biri için kimlik gelişiminin aile içindeki günlük iletişimden türeyebileceğini varsaymaktadır. Strker "ailesel kimlikler" olarak adlandırdığı durumda aile içindeki kişilerin sosyal ilişkilerde katılımını varoluşçu olarak ifade etmektedir. Aile içinde herkesin bir rolü vardır ve aile olgusu içinde her bireyin beklentiye uygun bu rolleri yerine getirmesi gerektiğini belirtmektedir. Sembolik etkileşim bakış açısına sahip olanlar; aile içi roller, eş seçimi, evlilik etkileşimi, çocuğun sosyalleşmesi gibi konuların üzerine yoğunlaşmaktadır. Bu bakış açısı ile diğer sosyal varlıklar (arkadaş, komşu, okul, akraba vb.) arasındaki ilişkileri zaman içinde ihmal ettiği düşünülerek eleştiri almıştır (Şahin, 2012).

2.4.1.6. Sosyal Çatışma Kuramı

Sosyal çatışma kuramının temelinde "sosyal düzen nasıl mümkündür?" sorusu yer almaktadır. Bu kuram aile birliğini, rekabet, hâkimiyet, güç ve çatışma kurumu olarak değerlendirmektedir. Ailenin kendi içinde bireysel çıkarlarla dolu olduğunu, kuramsal düzenlemenin aile içinde kaynakların eşitliğini sağlayacak şekilde değiştirilmesine değinmiştir. Aile yaşantısının temelini açıklayabilmek için aile içinde oluşan çıkar çatışmalarının ortak amaçlar doğrultusunda gruplaşarak ittifak oluşturması gerektiğini ifade etmektedir. Sosyal çatışma kuramı, aile içinde kişiler arası çatışma dönemini vurgulamakla beraber evlilikte eşler arası iletişim, karar mekanizması, şiddet,

boşanma, evlilik sistemleri gibi konuların üzerine eğilmektedir (Collins, 1985: 18). 1997: 62).

2.5. Babanın Önemi ve Çocuğun Gelişimindeki Rolü

Aile içindeki bireyler ve anne babanın çocuk ile olan ilişkisi, çocuğun aile içindeki önemini göstermektedir. Yaşamın ilk yıllarında çocuğa olan yaklaşım tutum ve davranışların çocuğun yaşantısında büyük önem taşımaktadır. Anne baba tutumları ilk gün itibari ile çocuk üzerinde etkileyici bir öneme sahiptir. Anne- baba çocuk arasındaki ilişkide etkileşimin yoğun olması, yüz yüze ilişkinin güçlü olması çocuğun duygusal zihinsel gelişiminde büyük rol oynar. Problem çözme becerisinin geliştiği ilk yer olan evde anne babanın yaklaşımı ile çocuk dünya üzerinde problem çözmeye dayalı deneyimler elde eder ya da edemez. Anne babanın kendi içindeki ilişkisi, kriz yönetimi ve iletişim şekli yine çocuğu sosyal yönde büyük ölçüde etkiler. Anne baba tutumları çocukların uyumlu- uyumsuz, içe/dışa dönük, etken/edilgen, bağımlı-özerk olmaları gibi kişilik gelişimlerini büyük ölçüde etkiler (Baldık, 2005; Özgüven, 2001).

Anne-babaların çocuk yetiştirme şekillerinin çocuklar üzerinde bilişsel, dil, sosyal, cinsel ve fiziksel gelişimlerini etkilediğine vurgu yapan Senemoğlu (2004) , bu ebeveyn tutumlarının yanı sıra evdeki bireylerin iletişim niteliklerinin de çocuk gelişiminde önemli rol oynadığından bahsetmektedir. Birbiri ile sevgi ve saygı çerçevesinde ilişkisi bulunan bir ailede çocuğun tüm sosyal gelişim alanlarının desteklendiğini, bunun aksine sesin yükseldiği, sevginin ifade edilmediği kavgaların olduğu bir ailede çocuğun gelişiminin olumsuz etkilendiğinden bahsetmiştir.

Aile içinde gelişen çocukların geleceğe yönelik alışkanlık kazanımlarında babanın rolünün büyük ölçüde etkisi vardır (Çağlayan, 2004). Baba ile kaliteli zaman geçiren çocukların; özgüvenin geliştiğini, kendine ve diğer insanlara değer verdiği, toplum içinde uyumlu etkileşime girdiğini, duygu ve düşüncelerini ifade edebildiğini, psikolojik olarak da daha sağlıklı yaşam sürdüğü gözlemlenmektedir. Baba ile kaliteli vakit geçiremeyen çocuklarda ise, kendine güven, kendine değer verme, kendini sevebilme ve insanlara karşı sevgi ve değer duygularında bir takım sorunlar yaşanabilmektedir. Aynı zamanda baba ile verimli vakit geçiremeyen çocuklar da duygu ve düşüncelerini ifade edebilme de zorlaşmaktadır.

Son yıllarda sosyal kültürel ve bilimsel nedenlerle babalık rolü algısı ile ilgili konusunda önemli değişimler olmuştur. Bu faktörlerin zaman içerisinde değişimi ile beraber babalık rol algısı da toplum içinde değişime uğramıştır. Baba rolüne karşı değişimin ve ilginin değişmesinde etkili olan faktörler şu başlıklar ile sıralamak mümkündür:

- Çalışan anne sayısının artması ve kadının tam gün evin dışında olması,
- Annenin tüm gün dışarda olması, çalışıyor olması nedeniyle babaların ev ile ilgili sorumlulukları paylaşmak zorunda kalmaları,
- Kadınların eğitim hayatlarının değişime uğraması, ekonomik özgürlüklerinin olması ve bağımsız olmaları,
- Ekonomik değişimlerin anne-baba rollerini etkilemesi,⁷
- Özellikle batı toplumunda eşinden ayrılmış dul erkeklerin tek başlarına çocukların bakım ve gelişiminden sorumluluğu almış olmaları,
- Zaman içerisinde geleneksel ailelerin yerini çekirdek ailelerin alması ile bireylerin sorumluluklarında olan değişimler (Güngörmüş, 2006).

Tüm bu etkenler çocuğun gelişiminde babanın yeri ve öneminin artmasını sağlamıştır. Aktif bir baba rolü çocuğun gelişimini pozitif yönde etkilemektedir. Babasından gereken ilgi ve sevgiyi gören çocukların toplum içinde arkadaşlık ilişkilerinin daya uyumlu, liderlik özellikleri gelişen, kendine güvenen çocuklar olduğu gözlemlenmiştir. Yine baba ile ilişkisi iyi olan, bir durum olduğunda babası ile rahatlıkla konuşabilen çocuklar, toplum içinde kendilerini ifade etmekle ilgili zorluk yaşamadıkları gözlemlenmiştir (Gren, 2001; Thomas vd. 2008; Koçak, 2004).

Çocukların babaları ile kurdukları olumlu ilişkinin çocuğun kişilik gelişiminde olumlu etkileri olduğu bilinmektedir. Çocuklarda özgüven ve benlik algısı gelişiminde babadan gelen geri bildirimlerin olumlu/olumsuz etkileri olabilir. Benlik algısı "kendi değeri hakkındaki düşünceleri" hayatın ilk yılları itibari ile aileden alınan ve zaman içinde çevresel faktörlerle gelişen geri bildirimlerle oluşur. Anne baba tarafından değer verilen, anne baba tarafından verilen değer doğru yansıdığı, kabul gören, saygı duyulan ve sevilen çocuklar kendilerini önemli ve değerli hissederler. Duygu ve düşünceleri anne baba tarafından önemsenen dinlenen çocuklar sosyal ortamda

fikirlerini paylaşmaktan çekinmez, kendini değerli gördüğü için kendini ifade etmekte zorlanmaz. Böylece çocuklarda olumlu bir benlik algısı gelişir. Babaların da bu noktada rolü çok önemlidir. Çocuk dünyaya geldiği an itibari ile dış dünyaya kapı açan, bağlantı kuran kişidir rolündedir. Babanın onayı, babanın çocuğun fikirlerini dinlemesi ve önemsemesi çocuğun dış dünya tarafından kabul edildiği ve değerli olduğu hissi oluşturur (Bakanay, 2007).

2.5.1. Bilişsel Gelişimde Babanın Önemi

1968 Biller'ın, 1972 yılında Radin'in, 1984 yılında Easternbrooks ve Boldberg'in yaptıkları araştırmalara göre çocukların bilişsel gelişimleri, problem çözme becerileri ve başarı hırsları ile baba tutumları arasında olumlu yönde bir ilişki olduğu bulunmuştur. Aynı zamanda bu araştırmalara göre baba- çocuk ilişkisi ile çocuğun bilişsel yetenekleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (akt: Lamb, 1997: 146).

Baba çocuk ilişkisinde, babanın çocuğa saygı duyması ve fikirlerini önemsemesi, dinlemesi çocukta özgüveni arttırmakla beraber düşünme becerileri ve yaratıcılığını da desteklemektedir. Saygı duyulduğunu bilen çocuk kendini değerli hisseder ve üretkenlik gösterebilir.

Aydoğmuş (2018) tarafından yapılan araştırmada baba katılımı ile 48-72 aylık çocukların bilişsel stillerinin yaş, cinsiyet, kardeş sayısı, baba öğrenimi, sosyo-ekonomik düzeyine göre incelemiş, çocukların bilişsel stilleri ile ilgili baba katılımına sahip çocuklarda hata yapma oranının zaman içerisinde azaldığını bulmuştur. Erken gelişim döneminde uygulanan baba katılımının çocukların bilişsel sürecinde oluşabilecek riskli durumları azalttığı belirtilmiştir.

2.5.2. Sosyal- Duygusal Gelişimde Babanın Önemi

Sosyal –duygusal gelişim bebeğin kendi dünyasından çıkıp çevresindeki insanlarla iletişim kuraya başladığı an itibari ile başlamaktadır. Yaşamın ilk yılı çocuğun temel güven duygusunu geliştirdiği önemli bir yıldır. İlk yıl içinde oluşan sosyal- duygusal ve bilişsel gelişimi sonraki yıllar için temel oluşturma niteliğindedir. İlk yıl zihin çevresine, yaşadıklarına dair şemalar oluşturmaktadır, yaşamın sonraki yıllarında bu temel şemalara bir yenisi eklenerek gelişim süreci devam etmektedir. Dünyaya gelen

çocuk anne ile bir bütün iken, baba onun için dış dünya ve sosyalliği temsil etmektedir. Bu dönemde baba katılımı, babanın bebeğin bakımı üzerindeki rolü çocuğun sosyal gelişimini de başlatmaktadır. Sosyal duygusal gelişim kişiler arası iletişim ve etkileşim ile şekillenmektedir. Göz teması kurulması, gülümseme, dikkat çekmek için ağlama, istenilen ilgiliyi görmediğinde ağlama, gülümsemeye ya da seslere karşı tepki geliştirme ilk sosyal duygusal tepkilerdir. Baba tarafından onay gören, sevildiğini saygı duyulduğunu bilen çocuklar öğrenmeye ve olumlu benlik algısı geliştirmeye daha açık olmaktadır. Evde anne babanın birbiri ile iletişimi, çocuğa yönelik yaklaşımları, problem çözme becerileri çocuk için önemli gözlem alanıdır. Çocuğa duyulan sevgi ve ilgi çocuğun sosyal duygusal gelişimi için önemli kaynakları oluşturmaktadır. İlk yıllarda taklit davranışların yoğun olmasıyla beraber çocuk problem çözme becerisini, duygularını yansıtmayı yakınlarından öğrenmektedir. Anne ve baba ona sevgisini dokunarak sarılarak ya da öperek yansıtıyorsa çocuk da zaman içerisinde sevdiği oyuncaklarına ya da arkadaşlarına bu davranışı yansıtır (Coltrane, 1995; Bakanay ve Çüntay, 2010; Mckinney ve Ashwill, 2000, 504; Koçak, 2004: 6).

Akende (1999:54) bebekler üzerine yaptığı çalışmasında, babanın bebeğin sosyal duygusal gelişime katkısını incelemiştir. Yaşamın ilk yıllarında büyük bir öneme sahip olan güvenli bağlanmanın, sadece anneye değil babaya da güvenli bir şekilde olduğunda bebeklerin sosyal ve duygusal olarak daha çok geliştiği bulunmuştur. Ek olarak anneye güvenli bağlanma oluşmadığı durumda da babanın güvenli bağı oluşturmuş olmasının bebeği oluşabilecek zararlı sonuçlardan koruduğunu açıklanmıştır.

Babanın çocuk bakımına katılması halinde, çocuğun bağlanacağı alternatif iki insana sahip olması model alacağı takip edeceği alternatif iki insan olması anlamını ifade etmektedir. Bu durum çocuğun terk edilme korkusunu azaltmakta, çocuğun kendine ve çevresine duyduğu güveni arttırmaktadır. Odadan anne çıktığında ağlayan kendini güvende hissetmeyen çocuk babaya güvenli bağlanmayı sağlarsa odada babanın olması da bebeğe kendini güvende hissi vermektedir. Aynı zamanda çocuğun bakımında baba katılımının olması, çocuğun gelişiminde sorumlulukların paylaşımı ve eşitlik adalet gibi duyguların gelişmesinde demokratik bir ortam yaratmasını sağlar. Doğum itibari ile bebeğin bakımında babanın katılımının olması, çocukta alternatif iki farklı davranışın model alınmasını sağlar ve bu sayede çocuğun farklı tarzları görmesi

çocukta farklılıkların algılanmasını kolaylaştırır. Yeni ortamlara, yeni durumlara daha kolay adapte olmasını sağlayabilir (Russell, 1982: 1175).

Tüm bu çalışmalar ve gözlemler gösteriyor ki bebekler anne ve babalarından ayrılmakta sorun yaşayabilirler. Ebeveynlerinden birinin varlığı halinde rahatlar kendilerini güvende hissedebilirler. Huzursuz oldukları zaman anne babadan tepki verebilecek hangisi ise ona dönerler. Zaman içerisinde bebekler ihtiyaçlarına göre ebeveyn tercih edebilirler. Örneğin acıktığında anneyi arayan bebek, oyun oynamak istediğinde babayı arayıp onu tercih etmesi gibi. Bununla beraber bebeğin bakımında anneden çok baba rol almışsa bebeğin tercihinin daha farklı olması beklenir. Çocuğu ile daha fazla ve kaliteli zaman geçiren babalar ile çocukları arasında bağımlılık gelişmektedir (Lamb, 1997: 148).

2.5.3. Cinsel Kimlik Gelişiminde Babanın Önemi

Cinsiyet rolünün gelişiminde anne kadar babanın da varlığı önemlidir. Parke 1985'te yaptığı bir çalışmada cinsiyetler arası farklılığın erkeklerde kadınlara oranla daha önemli olduğunu belirtmiştir. Langonis ve Downs (1980) de, yaptıkları bir çalışmada babaların cinsiyet kalıp yargılarına uygun davranışlara annelerden daha çok ilgi gösterdikleri için cinsel davranışlara annelerden daha tutarlı bir şekilde ödül ve ceza verdiklerini bulmuştur (akt: Parke, 1985).

Erkek çocuklarının dünyaya geldikleri an itibari le özellikle baba ile özdeşleşmeleri gelişim dönemleri açısından oldukça büyük öneme sahiptir. Erkek çocukları kendi cinsleri olan babalarını gözlemleyip taklit ederek erkeklerin nasıl davrandıklarını öğrenmektedirler. Babanın ev içinde anneye tutum ve davranışı, olaylar karşısında problem çözme becerisi, evdeki kurallar konusunda tutumları erkek çocuk için cinsiyet kavramının oluşmasında temel oluşturmaktadır. Yaşamının ilk yıllarında baba ile yeterli ve kaliteli vakit geçiremeyen erkek çocukları yaşamının ilerleyen yıllarında ergenlikte ve yetişkinlik döneminde olumsuz etkilendiği gözlemlenmiştir. Babanın cinsiyet gelişimindeki önemi sadece erkek çocuğu ile sınırlı değildir. Kız çocuğu için ise baba hayatlarında tanıdıkları ilk erkektir. Kız çocuğunun babası ile ilişkisi, karşı cinsle kuracağı ilişkinin kalitesini etkilemektedir. Babanın kız çocuğuna gösterdiği değer ve önem kız çocuğunun özgüven gelişimi için oldukça önem arz etmektedir. Babadan yeterli ilgi ve alakayı gören kız çocuğu sosyal yaşamında ve karşı cinsle

ilişkisinde kendini değerli hisseder ve kendisine karşı olan tutumlarda daha savunmacı davranabilir. Baba ile kaliteli vakit geçirememiş kız çocuğunda ise ergenlik ve yetişkinlik döneminde özgüven ve kendini değerli hissetme konusunda sorunlar oluşabileceği gibi ilişkilerinde daha savunmasız olabilmektedir. Genel olarak değerlendirdiğimizde babanın çocuk bakımında aktif katılımı çocuğun cinsel kimlik gelişiminde olumlu yönde etkileri olduğu gözlemlenmektedir (Erdoğan, 2004: 150; Riley, 2001: 3, Bakanay ve Çüntay: 2010).

2.6. Baba Katılımı Modelleri

Lamb ve ark. (1987)'ye göre baba katılımı üç önemli faktörden oluşmaktadır. İlki Etkileşim, çocukla beraber geçirilen zamanı, çocukla birlikte yapılan etkinlikleri, öz bakım etkinlikleri, oynanan oyunları, aktiviteleri yemek yedirme vs. gibi kavramları içermektedir. İkincisi Ulaşılabilir olma, baba ve çocuğun birebir iletişiminden ziyade çocuğun baba ile iletişime geçebilmesi için psikolojik ya da fiziksel anlamda ulaşılabilir olmasını anlatmaktadır. Sonuncu ise Sorumluluk, babanın çocuk bakımında aktif olmasını, çocuğun gelişiminden sorumlu olmasını bazı görevlerde yer almasını (doktora götürmek, parka dışarıya götürmek, veli toplantıları vb.) kapsamaktadır (Cabrera vd Akt. Duran, 2010).

Lamb (1996)'a göre baba katılımını etkileyen üç farklı faktör vardır. Bunlar isteklendirme, yetenek ve kendine güven, destek ve kuramsal uygulamalardır.

2.6.1. Lamb'ın Modeline Göre Motivasyon

Baba katılımını etkileyen faktörlerden biri olan isteklendirme, kişilik özelliklerini, inançlarını ve gelişim öyküsünü kapsamaktadır. Kişisel gelişim öyküsü de kendi içinde birçok değişikkene sahiptir. Baba katılımında öncelikle babaların kendi babaları ile ilişkisi, gelişiminde kendi babalarının katılımı önemlidir. Babalar kendi babalık davranışlarını, sahip oldukları babalarının davranışlarına göre şekillendirmektedir. Bazen kendi gördükleri tutumları sergilerken, bazı babalarda ise görmeyi hayal ettikleri tutum ve davranışları da gözlemleyebiliriz. Bu konuya ait iki birbirine zıt görüş yer almaktadır. *Model* olarak adlandırılan ilk hipotezde babalar, baba katılımında kendi babalarını örnek alırlar (farklı araştırmacılar tarafından desteklenmektedir: Hass 1988; Sagi 1982; Manion 1977). İkinci hipotez olan *telaifi* de

ise babalar kendi babalarında eksik olarak yorumladıkları katılımı, hayal ettikleri katılımı telafi etmeye çalıştıkları gözlemlenmektedir (Eiduson ve Alexander, 1978; Defrain, 1979).

Motivasyonun bir diğer önemli parçası olan inanç konusunda farklı araştırmalarda toplumsal cinsiyet ve kadınlarla ilgili daha eşitliğe inanan babalarda baba katılımının daha fazla olduğu gözlemlenmiştir (Blair, Wenk ve Hardesty, 1994; Bailey, 1991; Levant, Slattery ve Loiselle, 1987). Kadın erkek eşitliğine inanan babalar çocuk ve ev ile ilgili sorumluluklar konusunda da eşitlikçi yaklaşıma sahip olduklarından çocuğun gelişiminde en az anne kadar aktif rol almayı istemektedirler. Bu da baba katılımının süresini ve kalitesini arttırmaktadır. Çocuğun anne kadar baba ile bağlanmasını sağlamaktadır.

Motivasyonu etkileyen son etmen olan kişilik özellikleridir. Bu durum olumlu baba katılımının; kendine güven, düşük depresyon, hamilelik esnasında uyum sağlama ile bağlantılı olduğunu anlatmaktadır (Pleck, 1997).

2.6.2. Lamb'ın Modeline Göre Yetenek ve Kendine Güven

1986 da Baruch ve Barnet tarafından yapılan araştırmaya göre çocuğun gelişiminde yüksek düzeyde katılım gösteren babaların, babalık konusunda daha yetenekli oldukları tespit edilmiştir.

2.6.3. Lamb'ın Modeline Göre Destek

Lamb'ın Modeline Göre Destek konusu, anne baba arasındaki ilişki ve anne baba rollerinin baba katılımını hangi ölçüde etkilediğidir. Çeşitli araştırmacılar tarafından yapılan araştırmalarda (Brayfield, 1995; Crouter Perry-Jenkins, Huston ve Mc Hale, 1987; Radin ve Harold-Goldsmith, 1989) sadece babaların çalıştığı aile ile anne babanın çalıştığı aileler arası yapılan kıyaslamada anne- babanın çalışması durumunda baba katılımının daha fazla oranda olduğu tespit edilmiştir. Yine benzer araştırmalar anne baba arasındaki ilişkinin de baba katılımı üzerinde önemli bir etkisi olduğu gözlemlenmiştir. Crouter ve ark. (1987) tarafından yapılan araştırmada eşler arasındaki uyumun, saygı ve sevginin baba katılımını önemli ölçüde arttırdığı gözlemlenmiştir. Anne baba arasındaki ilişki sağlıklı olduğunda çocukla ilgili iş

bölümü hakkında sağlıklı iletişim kurabildikleri buna bağlı baba katılımının arttığını söyleyebiliriz. Aynı zamanda annelerin babalık rolü ile ilgili düşünceleri de baba katılımını önemli ölçüde etkilediği görülmektedir (Mcbride ve ark. 2005).

2.6.4. Lamb'ın Modeline Göre Babaların Çalışma Hayatı

Erkekler dünyaya baba rolü ile gelmezler. Bunun yanı sıra babalarda, annelerde olduğu gibi destekleyici biyolojik faktörlerden prolaktin hormonu da bulunmamaktadır. Yani baba olmak biyolojik temellere değil sosyal temellere, deneyimlere ve çabaya dayandırılmaktadır. İyi bir baba olabilmek, babalık rolünü sağlıklı yürütebilmek, çocuğunu çok severek, sabırlı davranarak ve deneyim kazanarak olmaktadır (Yavuzer, 2005).

Harold- Goldsmith, Radin ve Eccless (1988) tarafından araştırmaya göre babaların çalışmadığı durumlarda baba katılımında artış gözlemlenmektedir. İşe gitmeyen evde olan baba çocuğun gelişiminde rol alabilmektedir. Evde olduğu vakitler nedeniyle baba katılımında önemli ölçüde artış gözlemlenmektedir.

Babaların çocuk gelişiminde katkılarının önemine karşı, ülkemizde erkeklerin iş yoğunluğunun devam etmesinden dolayı eğitim faaliyetlerine katılmakta güçlük çekmektedirler. Yeterli zamana sahip olamayan babalar, baba olduklarına dair bir eğitim alma olanağına da sahip değiller. Hızla gelişen ve değişime uğradığımız bu dönemde babaların babalık rolleri ile ilgili farkındalıklarının artması da zorlaşmaktadır. Yetersiz ve kalitesiz geçirilen zaman nedeniyle birçok çocuğun gelişimi olumsuz yönde etkilenmektedir. Bu ve buna benzer birçok nedenden dolayı ülkemizde babalara yönelik eğitim programlarına ihtiyaç vardır (Koçak, 2004).

2.6.5. Belsky'nin Süreç Modeli

Belsky'nin (1984) geliştirmiş olduğu süreç modelinde; babanın eşi ile ilişkisi, mesleği, iş hayatı, kişiliği, sosyal yaşamı ve çocuğunun özellikleri gibi faktörlerin babalık rolünü etkilediği belirtilmektedir. Ayrıca süreç modelinde anne baba- çocuk ilişkisinin belirlenmesinde ebeveyn çocuk arasındaki uyum durumu ve anne baba katılımının etkileyici faktör olduğuna vurgu yapmaktadır (Belsky, 1984).

Anne baba ve çocuk arasında güvenli iletişimin sürdürülebilmesi için; anne babanın çocuklarıyla baş etme becerilerinin gelişmesi, güvenli ve pozitif ilişkinin sağlanması,

çocuklarıyla iletişime geçmeye gerektiğinde onların seviyesine inmeleri gerekmektedir. Belsky Model'inin kişisel psikolojik kaynaklar maddesinde yoğunlaşmaktadır (Smith, 2005).

2.7. İlgili Araştırmalar

Uygun ve Kozikoğlu (2018) tarafından yapılan araştırmada okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların oyun davranışları ile bazı değişkenlerin arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu araştırmada okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların sosyal oyun davranışlarını sıklıkla, paralel oyun davranışlarını bazen, tek başına ve itiş kakışlı oyun davranışlarını nadiren sergiledikleri, sessiz davranışı ise nerdeyse hiç sergilemedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra erkek çocukların kız çocuklara göre itiş kakışlı oyun davranışını daha çok sergilediklerine ulaşılmıştır.

Dunn ve Mcguire (1992) tarafından yapılan araştırmada, çocukların arkadaş grupları ve sosyal bilişsel gelişimlerinin ilişkisi incelenmiştir ve sembolik oyun oynayan çocukların arkadaşlarının duygu ve düşüncelerini anlayabildiği gözlemlenmiştir. Buna bağlı olarak ileride kuracakları sosyal ilişkiler ile tercih ettikleri oyun türleri arasında bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Temel ve diğerleri (1999), Ankara'da köylerde yaşayan 0-72 ay arası çocukların gelişim durumlarını inceleyen bir araştırma yapmışlardır. Bu araştırma sonucunda çocukların eğitim ve oyun yaşantılarından annelerin daha etkin rol aldığını, babaların ise çoğunlukla ilkokul yıllarından sonra çocukların oyun ve eğitimine katkıda bulduklarına ulaşılmıştır.

Shim (2007), tarafından yapılan araştırmada anaokuluna giden çocukların sembolik oyun davranışları üzerinde etkili olan bireysel ve çevresel faktörleri incelemiştir. Araştırmasında çocuğun oyunlarını yaşın etkilemesinin yanı sıra oyun köşelerinin organizasyonunun ve materyal zenginliğinin de sembolik oyun davranışını ve oyunun içeriğini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Kuşçu (2014) tarafından çocuklarda oyun davranışlarını incelediği araştırmada, oyuna sosyal katılım alt boyutu ile oyunda fikirleri ifade etme alt boyutu yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak blok oyun, fiziksel

oyun, manipülatif oyun, dramatik oyun oynama sıklığı ve oyunda liderlik rolünü üstlenme alt boyutlarının yaşa göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Gürşimşek (2007) tarafından 173 baba ile yapılan çalışmada, babaların yaşı, eğitim düzeyi ve anne-babanın çocuk yetiştirme konusunda anlaşma düzeyleri ile babaların çocukların eğitime katılma oranlarıyla arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu çalışmada babaların çocukları ile geçirdikleri zaman ve okul öncesi eğitimin çocukların gelişimine katkısına ait düşünceler ile babaların katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Allen (2002) 'e göre çocuk gelişiminde baba katılımı sağlandığı takdirde, çocukların hayata dair doyumlarının artmakta olduğu ve çocukların daha az depresyon davranışı gösterdikleri düşünülmektedir. Babaların okuldaki etkinliklere katılması çocukların okula karşı daha güzel duygular geliştirmesine destek olmaktadır. Aynı zamanda evde ve okulda sorumluluklarının farkında olabilir, görevlerini yerine getirmekte daha istekli davranabilir, daha mutlu ve okula karşı olumlu görüşlerini ilerleyen yıllarda da sürdürebilmektedir.

Gürşimşek (2003) tarafından yapılan, "Okul Öncesi Eğitime Aile Katılımı ve Psikososyal Gelişim" isimli araştırmasında okul öncesi eğitimde aile katılımının çocukların psikososyal gelişimine etkisi incelenmiştir. Çalışmaya 5-6 yaş grubunda oluşan 102 erkek, 98 kız olmak üzere 200 öğrencinin ailesi katılmıştır. Çalışmanın sonucunda ailenin eğitim sürecinde evde ve okulda etkinlikleri sürdürmeye dayalı davranışlarda daha az rol aldıkları gözlemlenmiştir. Ailenin çocuğun eğitim sürecine katılım düzeyi ile öğretmenler tarafından gözlenen psikososyal gelişim düzeyleri arası anlamlı bir ilişki bulunurken bu ilişki istatistiksel anlamda bulunamamıştır.

Arabacı ve Aksoy (2005) tarafından yapılan çalışmada, okul öncesi eğitim içinde annelere uygulanan katılım eğitim programının, annelerin okul öncesi eğitimi hakkındaki bilgilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma Ankara il, Gölbaşı ilçesinde okul öncesine devam eden çocukların 50 annesi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonunda, uygulanan aile katılımı eğitim programının annelerin okul öncesi program ile ilgili bilgilerini arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Rimm vd. (2005) okul öncesi eğitim kurumlarında baba- okul iletişimi, iletişim sıklığı ve ne şekilde yapıldığını belirlemeyi amaçlayan bir çalışma yapmıştır. Okul öncesi öğretmenleri ve bu okullarda devam eden 75 öğrencinin babasının okul ile iletişim sıklığı ve şeklini öğrenebilmek ve kaydedebilmek için aile katılım kayıtlarını kullanmıştır. Bunlara ek olarak aile bireyleri ile görüşmeler yapılmıştır. Okul öncesinde babaların 1/3 'ünün çocuklarının öğretmenleri ile görüşmediği, baba- okul iletişiminin ise aile okul iletişimine oranla %10 kadar gerçekleştiği bulunmuştur. Babaların genellikle okulun talep ettiği kısa süreli görüşmelere katıldığı belirtilmiştir.

Gürşimşek vd. (2007) tarafından yapılan çalışmada, okul öncesine devam eden çocukları olan babaların, çocukların eğitimlerine katılım düzeyleri ile ilişkili olabilecek çeşitli değişkenleri belirlemek ve baba katılımının desteklenip desteklenmediği kurumlarda babaların eğitime katılım düzeyleri arasında farklılık olup olmadığını incelemişlerdir. Bu araştırmaya İzmir ilinden 161 baba katılmış olup, babalara "Aile Katılım Ölçeği" uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda, babaların çocukları ile geçirdikleri süre ile eğitim sürecine katılım ile anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Aile katılımının desteklendiği okullarda baba katılım düzeyinde ve beklentilerinde anlamlı farklılıklar olduğu bulunmuştur.

Ünüvar (2008) tarafından yapılan çalışma, babaların 3-6 yaş arasındaki çocukları ile geçirdikleri zamanın niteliği üzerine yapılmıştır. Araştırma Konya ilinde yaşayan 270 baba ve 230 anne ile yapılmıştır. Araştırmada "Zamanın Niteliğini Belirleme Anketi (ZNBA)" ve Dökmen (1994) tarafından geliştirilmiş olan "Empatik Eğilim Ölçeği" (EEÖ) kullanılmıştır. Araştırmanın uygulama kısmında araştırmacı tarafından geliştirilen "Baba Eğitimi Programı (BEP)" kullanılmıştır. Bu çalışma 10 oturum olmak şartıyla haftasonları ikişer saatlik oturumlar halinde uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda babalar çocukları ile geçirdikleri zamanın niteliğini iyi düzeyde, anneler de babaların çocukları ile geçirdikleri zamanın niteliğini iyi düzey olarak tanımlamışlardır. Bunun yanı sıra babaların çocukları ile geçirdikleri zamanın niteliğinin, babaların yaş ve eğitim düzeylerine, ek olarak çocukların cinsiyetine göre anlamlı düzeyde farklı olduğunu belirtilmiştir.

Buckley ve Schoppe Sullivan (2010) yaptıkları araştırmada bakım verme ve oyun boyutundaki baba katılımı ile işbirliğine dayalı ebeveynlik davranışı arasında ne tür ilişkiler olduğu incelenmiştir. Okul öncesine devam eden çocuğu olan 80 aile ile yapılan çalışmada, babaların babalık rolü hakkında aile içi kazanç sağlama durumu ve ebeveynlerin geleneksel olmayan düşünceleri ile baba katılımı ve aile içi iş birliğine dayalı ebeveynlik davranışı üzerine ilişki incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda anne baba çalışan kazanç sağlayan ailelerde, babalar çocukların bakımında ve oyun konusunda daha fazla katılım sağlamak ve iş birliğine dayalı anne baba davranışı gösterdileri tespit edilmiştir.

Ünlü (2010) araştırmasında, babaların çocuk bakımına katılımında kendi babaları ile ilişkilerinden nasıl etkilendiklerini ve baba katılımını etkileyen faktörleri 528 babanın katılımı ile incelemiştir. Bu çalışmada “Babalık Ölçeği” , “Baba Katılım Ölçeği” ve “Eş Destek Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın sonucuna babanın kendi babası ile ilişkisi ile kendi çocuğunun bakımına katılım konusunda anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Buna ek olarak babanın yaşı ve babanın baba olma yaşının, eşinden gördüğü desteğin, babanın 0-8 yaş arasında çocuğun bakımına katılmasını etkileyen faktörler olarak tespit etmiştir.

Aydın (2003) tarafından yapılan araştırmada, baba katılım eğitiminin babaların katılım düzeylerine ve babalık rollerini algılama şekillerine etkisini incelediği araştırmasında babaların çocukların bakım sürecine aktif dâhil olmasını sağlamak amacıyla eğitim programının baba çocuk ilişkisini geliştirdiği bilgisine ulaşılmıştır.

Öğüt (1998) tarafından yapılan araştırmada, üst ve orta sosyo-ekonomik düzeye sahip babaların okul öncesi dönemindeki çocukları ile nasıl ilgilendiklerini araştırmada tek çocuğa sahip 80 baba ile çalışılmıştır. Araştırma sonucunda çocuk ile ilgili genel sorumlulukların annenin üstlendiği, babaların çok az sorumluluk aldığı bilgisine ulaşılmıştır. Çocuğun eğitimine yönelik alınan kararlarda babaların fikirlerini büyük ölçüde anneler ile paylaştığı, erkek çocuğu olan babaların, kız çocuğu olan babalara kıyasla çocukların günlük bakım ve ihtiyaçlarında daha çok rol aldıkları gözlemlenmiştir. Babaların çocuklar için olmasa da en çok yemek yerken, TV izlerken vb. aktivitelerde çocuklarla birlikte olduğu belirlenmiştir. Erkek çocuğu olan

babaların, çocukları ile çoğunlukla bilgisayar oyunu oynadıkları, çocuğu ilgilendirmese de yaptıkları etkinliklere erkek çocukları dâhil ettikleri, banyo gibi öz bakıma ait durumlarda katılımında buldukları gözlemlenmiştir. Kız çocuğa sahip babaların çocukla geçirdiği zamanda ise, çoğunlukla sözel iletişim, el beceri aktivitelerine yer verdikleri görülmüştür. Bulgulara ek olarak annenin çalıştığı ebeveynlerde çalışmayan annelere kıyasla, babaların çocuklarıyla daha çok yemek yedikleri bilgisine ulaşılmıştır.

Sımsıkı (2011) tarafından yapılan baba katılımının ebeveyn tutumları, bağlanma stilleri ve çift uyumu açısından incelenmesi amaçlanan araştırmada okul öncesi döneme ait çocuğu olan 303 baba ile çalışılmıştır. Araştırmanın bulguları “Baba Katılım Ölçeği”, “Ebeveyn Tutum Ölçeği”, “Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri” ve “Çift Uyum Ölçeği” aracılığı ile toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda düşük düzeyde otoriter tutuma sahip ailelerin ilgi ve yakınlık boyutunda katılımı arttırdığı, yüksek düzey demokratik tutumuna sahip babaların, tüm baba katılım puan ortalamalarından daha yüksek puan aldığı belirtilmiştir. Bu bilgilerin yanı sıra çift uyumu ile baba katılımı arasındaki ilişkilerde etkili rol aldığı bilgisine ulaşılmıştır.

Can (2017) tarafından yapılan araştırmada okul öncesi eğitime devam eden çocuklarda akran ilişkileri ve benlik algılarının baba katılımı açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada baba katılımı ile çeşitli demografik bilgiler (babanın yaşı, eğitim düzeyi, çalışma durumu, eşin çalışma durumu, çocuğun cinsiyeti, ailedeki çocuk sayısı, söz konusu çocuğun doğum sırası)arasındaki ilişkide incelenmiştir. Araştırma İstanbul ili Sultanbeyli ilçesinde anaokuluna devam eden 5-6 yaş grubundaki 172 çocuk, babaları ve öğretmenleri ile yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda çalışmayan babaların temel bakım puanlarının çalışan babaların puanlarından daha yüksek olduğu, eşi çalışan babaların temel bakım puanları ile toplam baba katılım puanlarının eşleri çalışmayan babaların puanlarından yüksek olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Cinsiyet değişkeni söz konusun olduğunda erkek çocuğa sahip babaların temel bakım konusunda aldıkları puanların, kız çocuğa sahip babalardan yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bilgilerin yanı sıra çocukların hayatına baba katılımının artması ile çocuklardaki saldırgan davranışlarda azalma olduğu belirlenmiştir. Ayrıca araştırmanın sonucunda babaların çocuklarına yönelik

temel bakım katılımı ile çocukların akranlarına karşı saldırganlık davranışı arasında anlamlı ve yüksek düzeyde bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Yapılan araştırmalar göstermektedir ki, anneler babalara kıyasla çocuk gelişiminde temel bakım ve okul becerilerinde daha çok rol almaktadır. Babalar annelere oranla çocukla ilgili daha az sorumluluk almakla beraber okul öncesi dönemde okul ve öğretmen görüşmelerinde de çok az oranla yer almaktadırlar. Bunlara ek olarak babalar okulda yapılan etkinliklere katıldıkça çocukları ile ilişkileri daha iyi olmakta ve çocuklarını anlamak konusunda daha güçlü ilişkiler kurabilmektedir. Okul öncesi dönemde baba katılımının artması ile çocuklarda daha az depresyon davranışı gözlemlenmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemine, araştırma evreni ve örnekleme, veri toplamada kullanılan ölçme araçlarına, veri toplama sürecine ve veri analizlerine yönelik bilgilere yer verilmektedir.

3. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nicel araştırma yönteminden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini 2021-2022 yıllarında İstanbul ilinde yaşayan okul öncesi 36-72 ay arası çocukların babaları oluşturmaktadır.

Örneklemin evreni temsil edebilmesi amacıyla babaların farklı sosyo ekonomik düzey ve farklı eğitim düzeylerine sahip olmalarına önem verilmiştir. Bu amaçla basit rastlantısal (random) örnekleme yolu ile Google form aracılığıyla çalışma sürdürülmüştür.

Tablo 1. Çalışmaya Katılan Babaların Yaş Aralıkları

	Yaş Aralığı	
	N	%
18-24	1	,8
25-34	50	38,2
35-44	61	46,6
45-54	17	13,0
55-64	1	,8
Toplam	130	99,2
Kayıp veri	1	,8
Toplam	131	100,0

Tablo 1. İncelendiğinde çalışmaya katılan babaların çoğunluğunu %46.6 ile 35-44 yaş arası oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan babaların %8'i 18-24 yaş Aralığında,

%38.2'si 25-34 yaş Aralığında, %13'ü 45-54 yaş Aralığında, %8'i 55-64 yaş aralığında bulunmaktadır.

Tablo 2. Çalışmaya Katılan Babaların Eğitim Düzeyleri

Eğitim Düzeyi		N	%
İlkokul		4	3,1
Ortaokul		3	2,3
Lise		28	21,4
universite		72	55,0
yuksek lisans ve uzeri		24	18,3
Toplam		131	100,0

Tablo 2 incelendiğinde çalışmaya katılan babaların %55 ile çoğunluğu üniversite mezunu, %21.4'ü lise mezunu, %18.3' ü yüksek lisans ve üzeri eğitim düzeyinde, %3.1 ilkokul, %2.3 ortaokul eğitim düzeyinde bulunmaktadır.

Tablo 3. Çalışmaya Katılan Babaların Gelir Düzeyleri

Gelir düzeyi		N	%
Orta	110		84,0
Yüksek	20		15,3
Toplam	130		99,2
Kayıp Veri	1		,8
Toplam	131		100,0

Tablo 3 incelendiğinde çalışmaya katılan babalar gelişim düzeylerine göre şöyle sıralanmıştır; çalışmaya katılan babalar arasında %84'ü orta gelir düzeyine sahip olduklarını, %15.3'ü ise yüksek gelir düzeyine sahip oldukları bilgisini paylaşmışlardır. Çalışmaya katılan babalar arasında düşük gelir düzeyine sahip baba bulunmamaktadır.

3.3. Veri toplama araçları

Araştırma öncesi babaları bilgilendirmek ve babalardan izin almak için ‘‘Onam Formu’’ (Ek 1) hazırlanmıştır. Formda araştırmanın amacına, araştırmada uygulanacak

işlemlere ve araştırmacının iletişim bilgilerine yer verilmiştir. Ayrıca ebeveynlere, istedikleri takdirde araştırma sonuçlarının kendileri ile paylaşılacağı bilgisi verilmiştir.

Çalışmanın verilerini toplarken araştırma problemine uygun olarak seçilmiş üç farklı Araç kullanılmıştır. Bu araçlar:

- Baba Demografik Bilgi Formu
- Oyun Davranış Ölçeği
- Baba Katılım Ölçeği

Araştırmada kullanılan ölçekler için, çalışmaya başlamadan önce, ölçeğin uyarlama Çalışmasını yapan araştırmacılardan izin alınmıştır (Ek 2 ve Ek 3)

3.3.1. Demografik Bilgi Formu

Araştırmanın temel değişkenleri olan 36-72 ay arası gelişim gösteren çocukların oyun davranışı ve çocuk- baba ilişkisi hakkında bilgi veren baba katılımına destek amacıyla demografik bilgi formu hazırlanmıştır. Bu form, ebeveynlerin yaşlarına, babaların eğitim durumlarına, babaların ekonomik durumuna ilişkin algısına ve babaların çalışma durumlarına, kaç çocukları olduğu ve kaç kardeşe sahip olduklarına, kendi babaları ile ilişkilerine dair sorular içermektedir.

3.3.2. Oyun Davranış Ölçeği

Oyun davranışlarını değerlendirme ölçeği 36-72 ay arası çocukların oyun davranışlarını ölçmek amacıyla kullanılan, 2014 yılında Türkçeye uyarlaması Yağmur Kuşçu tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçek dört alt boyuttan ve on altı maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutları şunlardır:

Fiziksel oyun (4 madde): fiziksel oyun çocukların koşma, atlama veya üç tekerlekli bisiklet sürme gibi büyük kas hareketlerini içerir. (madde numaraları 1,2,3,4)

Blok oyun (4 madde): blok oyunu çocuğun küçük ünite bloklarını veya büyük zemin bloklarını kullanmasını içerir. (madde numaraları 5,6,7,8)

Manipülatif oyun (4 madde): manipülatif oyun, yap-boz, tak çıkar veya çivi çakma setleri gibi takımların küçük parçaları ile çalışmayı içerir. (madde numaraları 9,10,11,12)

Dramatik oyun (4 madde) : dramatik oyun, çocuğun kendi hayat tecrübesini yansıtan bir rolü canlandırmasını içerir. (madde numaraları 13,14,15,16)

Maddeler davranış biçimleri şeklinde olup beşli likert tipi ölçek üzerinden yanıtlanmaktadır. “hiçbir zaman” seçeneği 1 puan, “nadiren” seçeneği 2 puan, “bazen” seçeneği 3 puan, “sık sık ” seçeneği 4 puan, “her zaman” seçeneği ise 5 puan almaktadır. Bu şekilde maddeleri puanlayan ebeveynlerin çocuklar için her maddede yer alan davranışı ne sıklıkla yaptıklarını ifade edilmesi sağlanmıştır. Her boyut için ayrı puan elde edildiği gibi toplam puan da kullanılmaktadır.

3.3.3. Baba Katılım Ölçeği

Baba katılım ölçeği (bakö), 3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların çocuklarıyla birlikte ne tür etkinliklere ne kadar sıklıkta katılım sağladıklarını ölçmek amacıyla sınıksız ve şendil (2014) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek üç alt boyuttan ve otuz yedi maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutları şunlardır:

Keyfi meşguliyet (km) (17 madde): babanın çocukla birlikte gerçekleştirdiği serbest zaman aktivitelerini ve çocukla birlikte oynanan çeşitli oyunları kapsamaktadır. (madde numaraları: 1, 3, 5, 7, 10, 12, 14, 15, 20, 21, 23, 25, 28, 31, 33, 35, 37).

İlgi ve yakınlık (iy) (12 madde): çocuğun yaşadığı şeylere ilgili ve duyarlı davranmak, çocuğa sözel ya da fiziksel sevgi göstermek gibi aktiviteleri kapsamaktadır. (madde numaraları: 6, 9, 13, 17, 18, 19, 22, 27, 30, 32, 34, 36).

Temel bakım (tb) (8 madde): çocuğun günlük ihtiyaçlarının giderilmesi ve fiziksel bakımının sağlanmasını belirten çeşitli aktiviteleri kapsamaktadır. (madde numaraları: 2, 4, 8, 11, 16, 24, 26, 29). bakö’de maddeler davranış biçimleri şeklinde olup, beşli likert tipi ölçek üzerinden yanıtlanmaktadır. “her zaman böyledir” seçeneği 5 puan, “çoğunlukla böyledir” seçeneği 4 puan, “bazen böyledir” seçeneği 3 puan, “nadiren böyledir” seçeneği 2 puan, “hiçbir zaman böyle değildir” seçeneği 1 puan almaktadır. Böylece ölçeği yanıtlayan babaların, maddelerde yer verilen

davranışı ne sıklıkta yaptıklarını ifade etmeleri sağlanmıştır. Her boyut için ayrı puan elde edilmektedir. Ayrıca toplam puan da kullanılmaktadır. Alt boyutların cronbach alfa güvenirlik katsayıları, keyfi meşguliyet boyutu için. 89; temel bakım boyutu için. 83; ilgi ve yakınlık boyutu için. 85 ve bakö toplam puanı için. 92 olarak bulunmuştur.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın yapılabilmesi için üniversiteden gelen etik kurul onay formu sonrasında araştırmacı tarafından hazırlanan Google formlar üzerinden Ağustos 2021 itibari ile veri toplanmaya başlanmıştır. Araştırmanın verileri İstanbul ilinde yaşayan babalardan toplanmıştır. Verilerin random bir şekilde toplanabilmesi çeşitli gruplarla onam formu ve ölçekler paylaşılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri SPSS programı kullanarak Korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir. Korelasyon analizi iki değişken arasında aralık ve rasyo seviyesinde ölçülmüş ilişki veya bağımlılığın şiddetini ölçen bir analiz tekniğidir. Korelasyon analizinde ölçülmesi hedeflenen ilişki, değişkenler arasındaki ilişkinin doğrusal (lineer) olan kısmı ile ilgili olmaktadır (Altunışık, 2012).

Korelasyon analizine ek olarak, bazı veriler normal dağılım gösteren parametrik yöntemlerle (tek faktörlü ANOVA), normal dağılım göstermeyen veriler ile parametrik olmayan (Man Whitney U- Testi) yöntemleri ile analiz edilmiştir.

Araştırma verileri örnekleme yer alan çocukların oyun davranışı ve baba katılımı arasındaki ilişkiyi incelerken örnekleme yer alan tüm babalar (131) dâhil edilerek analiz edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde 36-72 ay arası gelişim gösteren çocukların babalarına ait toplanan veriler ile verilere ait bulgular araştırmanın alt problemlerine göre düzenlenerek yorumlanmıştır.

4.1. İkinci Alt probleme ilişkin bulgular

Tablo 4. 36-72 ay Arasındaki Çocuklarda Dramatik Oyun Davranışının Babanın Eğitim Düzeyine Göre Anova Sonuçları

	SS	df	MS	F	P
Gruplar Arasında	10,300	1	10,300	,426	,515
Grup içi	3098,192	128	24,205		
Toplam	3108,492	129			

Tablo 4 incelendiğinde 36-72 ay arasındaki çocukların dramatik oyun davranışı ile baba'nın eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).

Tablo 5. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Oyun Davranışının Babanın Eğitim Düzeyine Göre Anova Sonuçları

	SS	df	MS	F	P
Gruplar Arasında	1,833	1	1,833	,244	,623
Grup içi	963,275	128	7,526		
Toplam	965,108	129			

Tablo 5 incelendiğinde 36-72 ay arasındaki çocukların manipülatif oyun davranışları ile baba eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).

4.2.Üçüncü Alt probleme ilişkin bulgular

Tablo 6. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Keyfi Meşguliyet (Baba Katılımı) Babanın Eğitim Düzeyine Göre Anova Sonuçları

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
Gruplar Arasında	800,801	1	800,801	6,731	,011
Grup içi	15227,823	128	118,967		
Toplam	16028,623	129			

Tablo 6 incelendiğinde 36-72 ay arasındaki çocuklarda keyfi meşguliyet (baba katılımı) babanın eğitim düzeyi arasında sayısal ($p>.05$) anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Araştırmanın örneklem sayısının azlığı (131 baba) olması nedeniyle anlamlı farka ulaşılamadığı düşünülmektedir. P değerinin 131 örneklem için ($p<.05$) yakın olması nedeniyle çocuklarda baba katılımı ile babanın eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olduğu düşünülmektedir.

Tablo 7. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda İlgî ve Yakınlık (Baba Katılımı) Babanın Eğitim Düzeyine Göre Anova Sonuçları

	SS	df	MS	F	P
Gruplar Arasında	28,421	1	28,421	,886	,348
Grup içi	4105,648	128	32,075		
Toplam	4134,069	129			

Tablo 7 incelendiğinde 36-72 ay arasındaki çocuklarda ilgi ve yakınlık (baba katılımı) babanın eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>.05$).

Tablo 8. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Temel Bakım (Baba Katılımı) Babanın Eğitim Düzeyine Göre Anova Sonuçları

	SS	df	MS	F	P
Gruplar Arasında	688,803	1	688,803	11,637	,001
Grup içi	7576,189	128	59,189		
Toplam	8264,992	129			

Tablo 8 incelendiğinde 36-72 ay arasındaki çocuklarda temel bakım (baba katılımı) babanın eğitim düzeyi ile arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p < .05$)

4.3. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 9. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Dramatik Oyun Davranışı Babanın Gelir Düzeyine Göre Man Whitney U Testi Sonuçları

Mann-Whitney U	700,000
Wilcoxon W	910,000
Z	-2,550
p	,011

Tablo 9 incelendiğinde 36-72 ay arasındaki çocuklarda dramatik oyun davranışı babanın gelir düzeyine ile arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. ($p > .05$). Araştırmanın örneklem sayısının azlığı (131 baba) olması nedeniyle anlamlı farka ulaşamadığı düşünülmektedir. P değerinin 131 örneklem için $p < .05$ yakın olması nedeniyle 36-72 ay arasındaki çocuklarda dramatik oyun davranışı babanın gelir düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Tablo 10. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Manipülatif Oyun Davranışı Babanın Gelir Düzeyine Göre Man Whitney U Testi Sonuçları

	Manipülatif
Mann-Whitney U	895,000
Wilcoxon W	1105,000
Z	-1,281
p	,200

Tablo 10 incelendiğinde 36-72 ay arasındaki çocuklarda manipülatif oyun davranışı babanın gelir düzeyi ile arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).

4.4.Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 11. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Oyun Davranışı İle Babanın Yaşı Arasında İlişki Anova Testi Sonuçları

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
Gruplar Arasında	63,447	1	63,447	,759	,385
Grup içi	10616,507	127	83,595		
Toplam	10679,953	128			

Tablo 11 incelendiğinde 36-72 ay arasındaki çocuklarda oyun davranışı ile babanın yaşı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>.05$).

4.5.Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 12. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Oyun Davranışı İle Babanın Kendi Babası İle İlişkisi Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

	Oyun	Babaniz ile ilişkinizi nasıl değerlendirirsiniz	
Oyun	Pearson Correlation	1	,073
	Sig. (2-tailed)		,414
	N	130	129
Babaniz ile ilişkiyi nasıl değerlendirirsiniz	Pearson Correlation	,073	1
	Sig. (2-tailed)	,414	
	N	129	130

Tablo 12 incelendiğinde 36-72 ay arasındaki çocuklarda oyun davranışı ile babanın kendi babası ile ilişkisi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($r= .073$, $p>.05$).

4.6.Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 13. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Oyun Davranışı İle Babanın Kendi Babasıyla Oyun Oynama Sıklığı Arasında İlişki Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Gruplar Arasında	840,385	4	210,096	2,662	,036
Grup İçi	9867,223	125	78,938		
Toplam	10707,608	129			

Tablo 12 incelendiğinde 36-72 ay arasındaki çocuklarda oyun davranışı ile babanın kendi babasıyla oyun oynama sıklığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>.05$).

4.7.Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 14. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Keyfi Meşguliyet (Baba Katılımı) Babanın Gelir Düzeyine Göre Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

	Keyfi
Mann-Whitney U	1047,500
Wilcoxon W	1257,500
Z	-,277
Asymp. Sig. (2-tailed)	,782

a. Grouping Variable: gellirduzeyi

Tablo 14 incelendiğinde 36-72 ay arasındaki çocuklarda keyfi meşguliyet (baba katılımı) babanın gelir düzeyi ile arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>.05$).

Tablo 15. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda İlgı Ve Yakınlık (Baba Katılımı) Babanın Gelir Düzeyine Göre Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

İlgı ve yakınlık	
Mann-Whitney U	898,000
Wilcoxon W	6893,000
Z	-1,258
Asymp. Sig. (2-tailed)	,208

a. Grouping Variable: gellirduzeyi

Tablo 15 incelendiğinde 36-72 ay arasındaki çocuklarda ilgı ve yakınlık (baba katılımı) babanın gelir düzeyi ile arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>.05$).

Tablo 16. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Temel Bakım (Baba Katılımı) Babanın Gelir Düzeyine Göre Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

Temel bakım	
Mann-Whitney U	759,000
Wilcoxon W	6754,000
Z	-2,157
Asymp. Sig. (2-tailed)	,031

a. Grouping Variable: gellirduzeyi

Tablo 16 incelendiğinde 36-72 ay arasındaki çocuklarda temel bakım (baba katılımı) babanın gelir düzeyi ile arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>.05$).

4.8.Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 17. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Keyfi Meşguliyet (Baba Katılımı) İle Babanın Yaşı Arasında İlişki Anova Analiz Sonuçları

Keyfi

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Gruplar Arasında	268,402	1	268,402	2,163	,144
Grup İçi	15756,404	127	124,066		
Toplam	16024,806	128			

Tablo 17 incelendiğinde 36-72 ay arasındaki çocuklarda keyfi meşguliyet (baba katılımı) ile babanın yaşı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>.05$).

Tablo 18. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda İlgı Ve Yakınlık (Baba Katılımı) İle Babanın Yaşı Arasında İlişki Anova Analiz Sonuçları

İlgı ve yakınlık

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Gruplar Arasında	25,382	1	25,382	,786	,377
Grup İçi	4101,425	127	32,295		
Toplam	4126,806	128			

Tablo 18 incelendiğinde 36-72 ay arasındaki çocuklarda ilgı ve yakınlık (baba katılımı) ile babanın yaşı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>.05$).

Tablo 19. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Temel Bakım (Baba Katılımı) İle Babanın Yaşı Arasında İlişki Anova Analiz Sonuçları

Temel bakım

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Gruplar Arasında	706,966	1	706,966	11,898	,001
Grup İçi	7546,429	127	59,421		
Toplam	8253,395	128			

Tablo 19 incelendiğinde 36-72 ay arasındaki çocuklarda temel bakım (baba katılımı) ile babanın yaşı arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($p<.05$).

4.9.Onuncu Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 20. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Keyfi Meşguliyet (Baba Katılımı) İle Babanın Kendi Babasıyla Oyun Oynama Sıklığı Arasında İlişki Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

	Keyfi	Babanız sizle hangi sıklıkla oyun oynardı
Keyfi	Pearson Correlation	1
	Sig. (2-tailed)	,057
	N	130
Babanız sizle hangi sıklıkla oyun oynardı	Pearson Correlation	-,168
	Sig. (2-tailed)	,057
	N	130

Tablo 20 incelendiğinde 36-72 ay arasındaki çocuklarda keyfi meşguliyet (baba katılımı) ile babanın kendi babasıyla oyun oynama sıklığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Tablo 21. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda İlgı Ve Yakınlık (Baba Katılımı) İle Babanın Kendi Babasıyla Oyun Oynama Sıklığı Arasında İlişki Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Babanız sizle hangi sıklıkla oyun oynardı	İlgı ve yakınlık
Babanız sizle hangi sıklıkla oyun oynardı	Pearson Correlation	1	-,066
	Sig. (2-tailed)		,459
	N	131	130
İlgı ve yakınlık	Pearson Correlation	-,066	1
	Sig. (2-tailed)	,459	
	N	130	130

Tablo 21 incelendiğinde 36-72 ay arasındaki çocuklarda ilgı ve yakınlık (baba katılımı) ile babanın kendi babasıyla oyun oynama sıklığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Tablo 22. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Temel Bakım (Baba Katılımı) İle Babanın Kendi Babasıyla Oyun Oynama Sıklığı Arasında İlişki Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Babanız sizle hangi sıklıkla oyun oynardı	Temel bakım
Babanız sizle hangi sıklıkla oyun oynardı	Pearson Correlation	1	-,227**
	Sig. (2-tailed)		,010
	N	131	130
Temel bakım	Pearson Correlation	-,227**	1
	Sig. (2-tailed)	,010	
	N	130	130

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tablo 22 incelendiğinde 36-72 ay arasındaki çocuklarda temel bakım (baba katılımı) ile babanın kendi babasıyla oyun oynama sıklığı arasında örneklem sayısına rağmen negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r= -.227$, $p<0.05$). Bu sonuca göre babaların kendi babasıyla oynama sıklığı ile kendi çocuklarına gösterdikleri temel bakım düzeyi arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

4.10. Birinci Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 23. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Oyun Davranışı Ve Baba Katılımı Arasında İlişki Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

	Oyun	BABA	
Oyun Davranışı	Pearson Correlation	1	-,194*
	Sig. (2-tailed)		,029
	N	130	127
Baba Katılımı	Pearson Correlation	-,194*	1
	Sig. (2-tailed)	,029	
	N	127	128

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Tablo 23 incelendiğinde 36-72 ay arasındaki çocuklarda oyun davranışı ve baba katılımı arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($p < 0.05$).

Tablo 24. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Manipülatif Oyun Davranışı İle Keyfi Meşguliyet (Baba Katılımı) Arasında İlişki Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

	Manipulatif	Keyfi	
Manipulatif Oyun Davranışı	Pearson Correlation	1	-,183*
	Sig. (2-tailed)		,038
	N	130	129
Keyfi Meşguliyet	Pearson Correlation	-,183*	1
	Sig. (2-tailed)	,038	
	N	129	130

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Tablo 24 incelendiğinde 36-72 ay arasındaki çocuklarda manipülatif oyun davranışı ile keyfi meşguliyet (baba katılımı) arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r = -.183$, $p < 0.05$). Buna bağlı olarak baba katılım alt boyutundan keyfi meşguliyet arttıkça manipülatif oyun davranışında azalma görülür diyebiliriz.

Tablo 25. 36-72 Ay Arasındaki Çocuklarda Manipülatif Oyun Davranışı İle Temel Bakım (Baba Katılımı) Arasında İlişki Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

	manipulatif	İlgi ve yakınlık
Manipulatif	Pearson Correlation	1
Oyun	Sig. (2-tailed)	-,200*
Davranışı	N	129
İlgi ve	Pearson Correlation	-,200*
Yakınlık	Sig. (2-tailed)	,023
	N	129

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Tablo 25 incelendiğinde 36-72 ay arasındaki çocuklarda manipülatif oyun davranışı ile temel bakım (baba katılımı) arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Buna bağlı olarak 36-72 ay arasındaki çocuklarda baba katılımı alt boyutlarından ilgi ve yakınlık arttıkça manipülatif oyun davranışında azalma olduğu söylenebilir ($r=-.200$, $p<.05$).

SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışma 36-72 ay arası gelişime sahip çocuklarda oyun davranışı ve baba katılımı arasındaki ilişkiyi ve babalara ait bazı demografik bilgiler arasındaki ilişkiyi incelemek adına 36-72 ay arası gelişime sahip çocuğu olan babalarla yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini İstanbul ilinde yaşayan 131 baba oluşturmaktadır.

Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma örnekleminde yer alan çocuklara ait veriler Çocuklarda oyun davranışını değerlendirmek için ‘‘Oyun Davranışlarını Değerlendirme Ölçeği (Kuşçu, 2014)’’ ile elde edilmiştir. Babalara ait bilgiler ise Baba Katılım Ölçeği (BAKÖ) ve araştırmacının hazırlamış olduğu demografik bilgi formu ile elde edilmiştir.

Bu bölümde, araştırmaya ait bulgular ile ilgili araştırmalar ilişkilendirilerek tartışılmakta ve sonuçlara ilişkin önerilere yer verilmektedir.

Araştırmada öncelikle babanın yaşı, eğitimi, ekonomik durumu, kendi babasıyla ilişkisi gibi demografik değişkenler incelenmiştir. Araştırmaya katılan babaların %8’i 18-24 yaş Aralığında, %8’i 55-64 yaş Aralığında, %13’ü 45-54 yaş Aralığında, %38’i 25-34 yaş aralığında ve %46.6 çoğunluğu ile 35-44 yaş aralığındadır. Babaların eğitim düzeyi incelendiğinde %18.3’ü yüksek lisans ve üzeri, %26.8’i ilkokul-ortaokul- lise mezuniyeti ve %55 oranla çoğunluğu üniversite mezunudur. Araştırmaya katılan babaların %2.3’ü emekli, %10.7’si kamu sektöründe çalışan, %23.7’si özel sektörde işveren, %55.7 ile çoğunluğu özel sektörde çalışan olduğu bulunmuştur. Gelir düzeyi incelendiğinde %15.3’ünün yüksek gelir düzeyine, %84’ünün ise orta gelir düzeyine sahip olduğu bulunmuştur. Babaların kendi babaları ile ilişkileri değerlendirildiğinde %37.4’ü iyi, %29’u çok iyi, %23’ü orta, %16.4’ü kötü ve çok kötü olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

36-72 ay arası gelişim gösteren çocuklarda oyun davranışı ve baba katılımı arasında ilişki değerlendirildiğinde, oyun davranışlarının manipülatif oyun alanında baba katılımının keyfi meşguliyet alt basamağı arasında ilişki bulunmuştur. Bu ilişki ile beraber çocuklarda yap- boz, tak çıkar veya çivi çakma setleri gibi takımların küçük parçaları ile çalışmayı içeren oyunlarda babanın çocuğu ile birlikte geçirdiği serbest zaman aktiviteleri ve oyunların olumlu yönde etkisi olduğunu düşünülmektedir.

36-72 ay arası gelişim gösteren çocuklarda oyun davranışlarından manipülatif oyun davranışı ile baba katılımından temel bakım arasındaki ilişki değerlendirildiğinde çocuklarda yap- boz , tak çıkar veya çivi çakma setleri gibi takımların küçük parçaları ile çalışmayı içeren oyunlarda babanın çocuğun günlük ihtiyaçlarının giderilmesinde ve fiziksel ihtiyaçlarının karşılanmasında yer almasının olumlu yönde etkisi olduğunu düşünülmektedir.

Babanın çocuğun gelişiminde temel bakım ve keyfi meşguliyet alanlarında yer alması ile çocuğun oyun davranışlarının geliştiği ve değiştiğini söyleyebiliriz. Ülkemizde ekonomik şartların zorluğu nedeniyle yoğun çalışma temposuna sahip anne-babaların çocuklarıyla geçirdikleri vakti azaltmaktadır. Böyle bir ortamda anne ya suçluluk duygusuyla çocuğuna aşırı bir sevgi ile yaklaşabilir ya da eksikliğini gidermek için maddesel çözümler arar ve kendisi ile geçireceği zaman yerine şeker, oyuncak vb. ürünler devreye sokarak gerekli iletişimi kuramamaktadır (Yavuzer,2019). Aynı durum babalar içinde benzer sonuçlar doğurabilir buna bağlı olarak çocuğun temel bakımında anne ve babanın dengeli rol alması hem çocuğun gelişiminde anne baba ile geçireceği zamanın kalitesini arttırmakta hem de anne babanın yoğun iş temposu konusunda dengeleyici olacaktır.

Baba katılımı ile demografik değişkenler arasından babanın eğitim düzeyi ile baba katılımı arasında farklılaşma incelendiğinde baba katılımının alt boyutlarından temel bakım ile babanın eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Babanın eğitim düzeyi arttıkça çocuğun gelişiminde temel bakım becerilerinde daha çok rol aldığını düşünebiliriz. Bebeğin gelişiminde temel bakım ve fiziki ihtiyaçlarının anne dışında baba ile karşılanması 0-1 yaş dönemine ait güvenli bağlanma konusunda da katkı sağlayabilir.

Ülkemizde babalara yönelik araştırmaların sayısı az olmakla beraber bugüne kadar baba çocuk ilişkisi üzerine yapılan çalışmalar göstermektedir ki, babanın çocuğun gelişiminde aktif rol alması çocuğu bilişsel ve sosyal yönden desteklemektedir. Çocuğun okul öncesi dönemde bilişsel ve sosyal yönden desteklenmesi ilerleyen yıllardaki kişiliğinin de temelini oluşturmaktadır. 0-1 yaş güvenli bağlanmanın olduğu dönemde babaya da güvenli bağlanmayı sağlayan, temel ihtiyaçları babası tarafından da karşılanan bebek babanın bu dönemde ona

gülümsemesi ve çıkarttığı seslere tepki vermesi ile ihtiyaç duyduğu onaylanma hissini baba ile doyurmaktadır. Buna bağlı olarak çocuk babası tarafından onaylandığı ve sevgi gördüğü için kendini değerli hisseder ve gelişmeye devam eder.

Baba katılımı ile demografik değişkenler arasından babanın yaşı arasındaki ilişki incelendiğinde baba katılımının alt boyutlarından yine temel bakım ile babanın yaşı arasında ilişki bulunmuştur. Buna bağlı olarak babanın çocuğun hayatında temel bakım becerilerinde rol alması, çocuğun günlük ihtiyaçlarının giderilmesi, fiziksel bakımının giderilmesi noktasında babaların yaşının etkili olduğunu söyleyebiliriz. Baba katılımının alt boyutlarından keyfi meşguliyet ile babanın eğitim düzeyi arasında istatistiksel bir sonuç çıkmaması ile örneklem sayısının yeterli olmamasından çıkan sonucu tekrar değerlendirildiğimizde burada da anlamlı bir ilişki görülmektedir. Babanın yaşının çocukla geçirilen serbest zaman ve oyun etkinlikleri etkilediğini düşünülmemektedir.

Babaların ilk ebeveyn olma yaşı arttıkça ebeveyn olma konusunda kendilerini daha hazır hissetmekte ve babalık rolünden aldıkları doyumun artmasıyla çocuklarına davranışlarında daha olumlu tutum sergilemektedirler (Seçer vd, 2007). Babanın yaşının artmasıyla çocuğun gelişiminde temel bakım, fiziksel ve günlük ihtiyaçları konusunda daha duyarlı ve daha katılımcı olduklarını söyleyebiliriz.

36-72 ay arası gelişim gösteren çocuklarda baba katılımı ile babanın kendi babasıyla oyun oynama sıklığı arasındaki ilişki incelendiğinde, baba katılımının alt boyutlarından temel bakım ile demografik değişkenlerden babanın kendi babasıyla oyun oynama sıklığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Buna bağlı olarak kendi babasıyla oyun oynama sıklığı fazla olan, kendi babasıyla yeterli ve kaliteli vakit geçiren babaların, çocuklarının günlük ve fiziksel ihtiyaçlarını karşılamakta daha fazla rol aldığını söyleyebiliriz.

TARTIŞMA

Bu bölümde 36-72 ay arası gelişim gösteren çocuklarda oyun davranışı ve baba katılımı arasındaki ilişki, aynı zamanda baba katılımı ve oyun davranışının bazı demografik değişkenlere göre değişip değişmediği incelenmiştir.

Araştırmanın ilk ve temel problemi olan 36-72 ay arası gelişim gösteren çocuklarda oyun davranışının alt boyutlarından dramatik ve manipülatif oyun davranışı ile baba katılım temel bakım, keyfi meşguliyet, ilgi ve yakınlık alt boyutlarına göre incelenmiştir. Çalışma sonucunda manipülatif oyun davranışı ile keyfi meşguliyet arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ek olarak manipülatif oyun davranışı ile temel bakım arasında da anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Benzer çalışma olarak Coplan, Rubin, Findlay (2006), bebeklik döneminde gerçekleşen güvenli bağlanmaya sahip çocukların güvenli bağlanmayı sağlayamayan çocuklara göre daha özenli oyun şekillerinin olduğunu oyuna daha pozitif yönde katılım gösterdiklerini ve daha az davranış baskılaması yaşadıklarını bulmuştur. Buckley ve Schoppe Sullivan (2010) ise bakım ve oyun boyutunda baba katılımı ile iş birliğine dayalı ebeveynlik davranışını incelediği çalışmasında oyun boyutunda baba katılımının her iki ebeveynin de çalıştığı ailelerde iş birliğine dayalı ebeveynlik üzerinde olumlu etkisi olduğu bulunmuştur. Yine benzer bir çalışmada Kök (2017), anaokuluna devam eden çocukların ebeveynlerinin çocuklarıyla olan ilişkileri ile çocukların oyun davranışları arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında anne babanın çocukla ilişkisi ile çocuktaki oyun davranışları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Arslan ve Durmaz Kandaz(2004)'ın yaptığı çalışmada, babaların 3-6 yaş çocukların eğitimine ve bakımına katılım durumlarının psiko sosyal davranışlara etkisini incelemişlerdir. Çalışmanın sonucunda babanın çocuğu ile kaliteli zaman geçirmesinin çocuğun problemlerle baş etme becerisi üzerinde önemli bir etkisi olduğu gözlemlenmiştir. Babaların çocuklarıyla geçirdikleri aktif zaman sayesinde çocukların sosyal becerileri desteklenmekte ve çocuğun sosyal açıdan problem çözme becerisini desteklemekte olduğunu söyleyebiliriz.

Araştırmanın ikinci problemi olan 36-72 ay arasındaki çocuklarda oyun davranışının babanın eğitim düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Çalışma sonucunda oyun davranışı ile babanın eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Buna göre babanın eğitim düzeyinin çocuklara oyun davranışı üzerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Örneklem sayısının artması durumunda sonucun farklılık gösterebileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın üçüncü problemi olan 36-72 ay arasındaki çocuklarda baba katılımı babanın eğitim düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve baba katılımının alt boyutlarından temel bakım ile babanın eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Benzer çalışmalarda; Kök (2017) tarafından yapılan anaokuluna devam eden çocukların ebeveynleri ile ilişkilerinin çocukların oyun davranışlarına etkisinin incelendiği çalışmada babaların çocuklarıyla olan ilişkilerinin babanın eğitim durumuna göre farklılaştığı gözlemlenmiştir. Bunun yanı sıra Cugmas (2007) tarafından yapılan çalışmada babaların eğitim düzeyi ile çocuklarda bağlanma durumu ile anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Laosa (1982) ise yaptığı araştırma sonucunda anne babanın eğitim düzeyinin ebeveyn-çocuk ilişkisini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Yuvacı (2019) tarafından yapılan araştırmada ise baba katılımı alt boyutundan keyfi meşguliyet ile baba öğrenim durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Buna karşı Gürşimşek (2007) tarafından yapılan araştırmada bazı demografik değişkenlerden babanın eğitim düzeyi ile babaların çocuklarının eğitime katılma oranı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ünüvar (2008) tarafından yapılan çalışmada ise babaların çocuklarıyla birlikte geçirdikleri zamanın kalitesinin babaların yaş ve eğitim düzeyine, çocukların cinsiyetine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı gözlemlenmektedir.

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan 36-72 ay arasındaki çocuklarda oyun davranışı ile babanın gelir düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu durumda babanın gelir düzeyinin çocukta oyun davranışında etkili olmadığını söyleyebiliriz. Benzer çalışma olarak Yuvacı (2019) tarafından yapılan araştırmada ailelerin gelir düzeylerine göre çocukların sosyal yetkinliklerinin farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Dufrene ve arkadaşları (2007) tarafından yapılan araştırmada ise öğrencilere uygulanan müdahale programı neticesinde davranış problemi olan çocuklar ile düşük gelir seviyesine sahip aileler arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Benzer alanda yapılan çalışmalar değerlendirildiğinde babanın veya ailenin gelir düzeyi ile çocuğun davranışları üzerinde anlamlı bir ilişki olduğu gözlemlense de oyun davranışlarında etkili olduğuna dair bir çalışmaya ulaşılmamıştır.

Araştırmanın beşinci alt problemi olan 36-72 ay arasındaki çocuklarda oyun davranışı ile babanın yaşı arasındaki ilişki incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Buna bağlı olarak babanın yaşının çocukların oyun davranışları üzerinde etkili olmadığını söyleyebiliriz. Bu probleme benzer çalışma olarak Yuvacı (2019) tarafından yapılan çalışmada benzer sonuca ulaşılmıştır.

Araştırmanın altıncı problemi olan 36-72 ay arasındaki çocuklarda oyun davranışı ile babanın kendi babasıyla oyun oynama sıklığı arasında ilişki incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. İstatiksel olarak bir farklılık bulunmasa da babaların kendi babalarıyla oyun oynama sıklığının birlikte oyun oynama çocuğa doğru/yanlış yaklaşımlar hakkında deneyim elde etmesini sağladığı düşünüldüğünden, ocuk ile nitelikli zaman geçiren babanın çocukla oyun oynama tarzının etkilenebileceği düşünülmektedir. Bu etkiye bağlı olarak çocuklarda oyun davranışlarında farklılaşma görülebileceği düşünülmektedir. Daha geniş ve daha fazla örneklem sayısı ile tekrar değerlendirilebilir.

Araştırmanın yedinci problemi olan 36-72 ay arasındaki çocuklarda oyun davranışı ile babanın kendi babasıyla oyun oynama sıklığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Bu sonuca göre babanın kendi babasıyla oyun oynama sıklığının çocukta oyun davranışını etkilemediğini söyleyebiliriz.

Araştırmanın sekizinci problemi olan 36-72 ay arasındaki çocuklarda baba katılımı ile babanın gelir düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Buna bağlı olarak babanın gelir düzeyinin baba katılım alt boyutlarından keyfi meşguliyet, ilgi ve yakınlık, temel bakım alanlarında ilişkisi olmadığını söyleyebiliriz. Benzer alışma olarak Yuvacı (2019) tarafından yapılan çalışmada BAK ile ailenin gelir düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Gelir düzeyi düşük olan ailelerin gelir seviyesi orta ve yüksek olan ailelere göre puan ortalamasının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmamızla farklı sonuca ulaşılmasında sebep olarak sadece babayı değil annenin de gelir düzeyini dâhil etmiş olması, annenin çalışıyor olması durumu etkili faktör olarak değerlendirilebilir. Başka bir neden olarak çalışmadaki örneklem sayısının farklılığı olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın dokuzuncu problemi olan 36-72 ay arasındaki çocukların yaşamına baba katılımı ve babanın yaşı arasındaki ilişki incelenmiştir ve baba katılım alt boyutlarından temel bakım ile babanın yaşı arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna bağlı olarak babanın yaşının babanın çocuğun temel bakımına dâhil

olmasını etkilediğini günlük ihtiyaçlarını gidermek noktasında baba yaşının önemli olduğu sonucuna ulaşabiliriz. Benzer çalışma olarak, yine Yuvacı (2019) tarafından yapılan çalışmada baba katılım alt boyutlarından keyfi meşguliyet ile babanın yaşı arasında anlamlı bir sonuca ulaşılmıştır. Seçer vd. (2007) yaptığı araştırmada ise ilk baba olma yaşı arttıkça babaların kendilerini babalık rolüne daha hazır hissettikleri, babalık rolüne ait daha fazla olumlu tutum sergiledikleri ve baba katılımının fazla olduğu gözlemlenmiştir. Ünüvar (2008) 'in yaptığı araştırmada babanın katılımının babanın yaşına, babanın eğitim düzeyine ve çocuğun cinsiyetine göre farklılaştığı gözlemlenmiştir. Gürşimşek (2007) tarafından yapılan çalışmada babaların yaş ve eğitim düzeyi ve anne babanın çocuk yetiştirme konusunda anlaşma düzeyleri ile babaların çocukların eğitimine katılma oranlarıyla arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ünlü (2010) tarafından yapılan araştırmada babanın yaşı, babanın baba olma yaşı ve anneden gördüğü destek gibi değişkenlerin çocuğun bakımına katılımda etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın onuncu alt problemi olan 36-72 ay arasındaki çocuklarda baba katılımı ile babanın kendi babasıyla oyun oynama sıklığı arasında baba katılımının alt boyutlarından temel bakım ile babanın yaşı arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Benzer çalışma olarak Ünlü(2010) tarafından yapılan araştırmada babanın kendi babasıyla ilişkisinin kendi çocuğunun bakımına katılımını etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Babalık rolü annelerde olduğu gibi içgüdüsel olmanın dışında daha öğrenilebilir bir duygu olduğu düşünülmektedir. Buna bağlı olarak babanın kendi babasıyla ilişkisinin olumlu veya olumsuz yönde kendi çocuğuna yansıtacağı tahmin edilmektedir. Kendi babasıyla olumlu anılar biriktiren biri babalık rolü noktasında daha fazla bilgiye sahip olduğundan baba katılımı alt boyutlarında daha fazla rol alabileceği düşünülmektedir. Babalarıyla ilişkilerine paralel olarak baba katılımında öğrendiği ve gördüğünü uygulamanın yanı sıra Lamb (2004)'e göre babaları ile olumsuz ilişkiye sahip babaların bu olumsuz gördükleri davranışlara karşı daha iyi baba olabilmek adına baba katılımı sağladıkları söylenmiştir. Ebeveynlerin yaşadığı olumlu davranışları öğrendiği ve uyguladığı gibi, yine yaşadığı olumsuz deneyimlerden ders çıkartarak tam aksi davranışları da uygulayabildiği görülmektedir.

Annenin yanı sıra babanın da çocuğun temel ihtiyaçları noktasında rol alması çocuğun güvenli bağlanmada alternatif iki ebeveyne sahip olması anlamına gelir. Tek ebeveyne bağlanma yerine her iki ebeveyne bağlanması durumunda çocukta terkedilme korkusunun yerine kendisine ve çevresine daha çok güven duyma yer almaktadır. Çocuğun gelişiminde baba katılımının alt boyutlarından ilgi ve yakınlık konusunda çocuğun yaşadığı şeylere değer verme, sözel ya da fiziksel sevgi gösterme, gelişiminde aktif rol alma ve çocuğa ait sorumlulukları paylaşma vb. durumlar çocuğun zihninde demokratik bir duygu oluşmasını sağlamaktadır. Bunun yanı sıra bebeklik itibari ile farklı tipteki ebeveyn davranışları ile çocuğun çevresel farklılıkları algılamasını da kolaylaştırmaktadır. Çocuk büyüdükçe, farklı özellikte kişilerle daha iyi ilişki kurabilir ya da yeni girdiği ortam ve koşullar durumunda daha kolay uyum sağlayabilir (Russell, 1982).

ÖNERİLER

- Baba bebeklik döneminde bebeğin temel ihtiyaçlarının giderilmesinde rol almalıdır. Bebeğin sakinleştirilmesi, fiziksel ihtiyaçları ve ağladığında sakinleştirilmesi gibi durumlarda aktif rol almalıdır. Bu dönem bebek ile sağlıklı kurulan ilişki çocukluk ve ergenlik dönemi için kurulacak ilişkide önem arz etmektedir.
- Babanın çocuk ile ilişkisinde ona yeterli zamanı ayırmalı sevgi ve ilgi göstermelidir. Çocuk baba tarafından gördüğü bu ilgi ve sevgi sayesinde kendini değerli hisseder ve mutlu olur. Bu durum çocuğun sosyal davranışlarını etkileyen bir faktördür.
- Babanın çocuğa karşı sevgisini içten ve koşulsuz olarak göstermeli ve onu başkalarıyla kıyaslamaması gerekmektedir. Babanın sevgisi çocuğun başarısına ya da herhangi bir davranışına bağlı olmamalıdır. Her durumda sevildiğini ve kabul gördüğünü hisseden çocuk sosyal ilişkiler noktasında daha olumlu davranışlar sergileyecektir. Sevgiyi bazen sözcüklerle bazen de bir dokunuşla ya da sarılmayla ifade etmeli. Çocuk nasıl seviliyorsa, sevmeyi nasıl öğreniyorsa benzer şekilde sevdiğini ifade edecektir.

- Çocuğun başarısından ziyade çabası ve olumlu davranışları desteklenmelidir. Olumsuz davranışları konusunda babaların cezalandırıcı kişi olmak yerine sakin sabırlı ve yapıcı bir tutum sergilemeleri gerekmektedir.
- Bebeklik itibari ile çocuğun ihtiyaçlarını ve çocuğa dair sorumlulukları anne ile paylaşmalıdır.
- Çocuğun düşünce ve kararlarına saygı duyulmalıdır. Bebekken yemek istemeyen çocuğa ısrar edilmemeli, araba ile oynamak istemeyen çocuğa herhangi bir baskı yapılmamalı. Çocuk kendisine saygı duyuldukça saygı göstermeyi öğrenebilir.
- İlgi ve yeteneklerini keşfetmesi için uygun ortamlar oluşturulmalı. Çocuğa merakı doğrultusunda uygun fırsatlar verilmeli, merak alanında öğrenmeye teşvik edilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akaydın, Türkan Nihan. Okul Öncesi Kuruma Devam Eden 3-6 Yaş Arasındaki Çocuklarda Babanın Ebeveynlik Stilinin Çocuğun Sosyal Yetkinlik ve Davranışları İle İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara, 2019.
- Akende, A. (1999). What Meaning and Effect Does Fatherhood Have in Child Development. *Early Child Development and Care*, 10, 52 – 58.
- Allen, S. and Daly, K. (2002). The Effects of Father Involvement: A Summary of the Reseach Evidence. Newsletter of the Father Involvement Initiative Ontario Network Vol:1. Fall.
- Altunışık, R.; Coşkun, R.; Bayraktaroğlu, S.; Yıldırım, E. (2012). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri (7. Baskı). Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Antonakakis, N., Chatziantoniou, I., ve Filis, G. (2017). Energy consumption, CO2 emissions, and economic growth: An ethical dilemma. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 68(4), 808-824.
- Arabacı, N. ve A. B. Aksoy. (2005). Okul öncesi Eğitime Katılım Programının Annelerin Bilgi Düzeylerine Etkisi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29,18–26,
- Arabacı, N. ve A. B. Aksoy. (2005). Okul öncesi Eğitime Katılım Programının Annelerin Bilgi Düzeylerine Etkisi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29,18–26,
- Arnas, Y.A. (2007), *Okul Öncesi Döneminde Fen Eğitimi*, Ankara: Kök Yayıncılık.
- Arslan, Ü. ve Durmaz Kandaz, U. (2004).Babaların 3-6 yaş Grubundaki Çocukların Eğitimine ve Bakımına Katılım Durumlarının Psikososyal Davranışlarına Etkisi. *I. Uluslararası Okul Öncesi Eğitimi Kongresi. Kongre Kitabı* (2006). Cilt:3. 371–379.
- Aslan, Ö. M. (2013). *Anaokuluna devam eden çocuklarını oyun davranışları ve oyunlarında ortaya çıkan zorbalık davranışlarının incelenmesi*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aydın, A. (2003). Baba Katılım Eğitiminin Babaların Katılım Düzeylerine ve Babalık Rollerini Algılayışlarına Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Aydoğmuş, Sırmahan (2018). 48-72 aylık çocukların bilişsel stilleri ile baba katılımı arasındaki ilişkinin incelenmesi. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Bakanay, E.A. (2007). Babanın Çocuk Hayatındaki Yeri. *Anneyiz Biz Dergisi*, 6
- Baldık, Ö. (2005). *Ansiklopedik Eğitim ve Psikoloji Rehberi*. Timaş Yayınları, İstanbul
- Beyazıt, U., & Mağden, D. (2015). Üniversitede öğrenim gören erkek öğrencilerde aşırı cinsiyet ideolojisi ve babalık rolü algısı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *YDÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 207-229
- Bowlby, J. (1982). *Attachment and Bowlby* (2. Baskı). New York: Basic Books
- Boydaş, N. (1999). *Sanat eğitiminde oyun yöntemi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Buckley, C. K. and Schoppe-Sullivan, S. J. (2010). Father Involvement and Coparenting Behavior: Parents' Nontraditional Beliefs and Family Earner Status as Moderators, *Personal Relationships*, 17: 413-431.
- Can D. (2017) Okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 5-6 yaş grubu çocukların akran ilişkileri ve benlik algılarının baba katılım boyutlarına göre incelenmesi. Maltepe üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Cheah, C., Nelson, L., & Rubin, K. H. (2001). Social and Non-Social Play. A. Göncü & E. Klein (Eds.), *Children in Play, Story, and School içinde*. Guilford, New York.
- Clarke-Stewart, K. A. (1978). And daddy makes three: The father's impact on mother and young child. *Child development*, 466-478
- Collins R. (1985) *Sociology of Marriage and the Family*. Nelson-Hall Publishers, Chicago, 1985 s: 18
- Coplan, R. J. ve Rubin, K. H. ve Findlay, L. C. (2006). Spcial and nonsocial play. D. P. Fromberg (Ed.). *Play from birth to twelve: Contextx, perpectives and meanings* (s. 75-86). İngiltere: Routledge.
- Cugmas, Z. (2007). Child's Attachment to his/her mother, father and kindergarten teacher. *Early Child Development and Care*, 177(4), 349-368.
- Dufrene, B. A., Doggett, R. A., Henington, C. ve Watson, T. S. (2007). Functional assessment and intervention for disruptive classroom behaviors in preschool and head start classrooms. *Journal of Behavioral Education*, 16(4), 368-388.
- Duman, G. (2010). Türkiye'de ve Amerika'da anasınıfına devam çocukların oyun davranışlarının incelenmesi "kültürler arası bir çalışma" (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Dunn, J., McGuire, S. (1992). Sibling and peer relationships in childhood. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 33, 67-105.

- Duran, A. (2010). Erkeksi Rollerin Baba Katılımı ile ilişkisinin Araştırılması. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Erbay, E. (2008). Okul Öncesi Eğitim Alan ve Almayan İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Becerilere Sahip Olma Düzeyleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Erşan, Ş. (2006). Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden altı yaş grubundaki çocukların oyun ve çalışma (iş) ile ilgili algılarının incelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara
- Ertan, A. (2013). İlkokul birinci sınıflarda oyun ve fiziksel etkinlikler dersi kazanımlarının amaca ulaşılabilirliğinin değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Manisa: Celal Bayar Üniversitesi
- Frost, K. L., Wortham, S. C. ve Reifel, S. (2008). Play and child development (3. Baskı). New Jersey: Pearson Education.
- Green, S. (2001). Creating A Father Friendly Child Care Environment. Child Care Centers Conections. 1(10).
- Güler T. ve Diğ, (2010) *Anne Baba Eğitimi* Pegem Akademi Ankara
- Güngörmüş Özkardeş, O. (2006). Baba Ve Çocuk, İstanbul: Morpa
- Gürşimşek, I, Sara K ve Girgin G. (2007) 'Okulöncesi Eğitime Babaların Katılım Düzeyi İle İlişkili Değişkenlerin İncelenmesi' Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education) 33: 181-191
- Gürşimşek, I. (2002). *Etkin öğrenme ve aile katılımı. DEÜ anaokulu/anasınıf öğretmen el kitabı*, İstanbul: YA-PA, s. 25-43.
- Gürşimşek, I. (2003). Okul Öncesi Eğitimde Aile Katılımı Ve Psikososyal Gelişim Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri. 3 (1):125–144.
- Gürşimşek, I., Kefi, S., & Girgin, G. (2007). Okulöncesi eğitime babaların katılım Düzeyi ile ilişkili değişkenlerin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(33)
- Hakan Şahin Beş Altı Yaşında Çocuğu Olan Babaların Babalık Rolünü Algılamaları İle Aile Katılım Çalışmalarını Gerçekleştirmeleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Bölümü. Okul ÖNcesi Eğitimi Programı Yüksek Lisans Tezi Ankara Ocak 2012
- Hazar M. Beden Eğitimi ve Sporda Oyunla Eğitim, Ankara, Tubitay Yayınları, 7-18, 1996.

- Huizinga, J. (2013). *Homo Ludens: Oyunun toplumsal işlev üzerine bir deneme* (4. Baskı) (M. A. Kılıçbay, Çev.). İstanbul: Ayrıntı
- Johnson, J., Christie, J. ve Yawkey, T. (1987). *Play and early childhood development*. New York: Longman.
- Kandiyoti D., "*Aile Yapısında Değişme ve Süreklilik*" Türkiye'de Ailenin Değişimi: Toplum bilimsel İncelemeler (Yay. Hazırlayan: Türköz Erder). SBD, Ankara, 1984, s: 17
- Karabulut, H., Şendil, G. (2018). Okul öncesi dönemdeki baba katılımının ebeveyn tutumlarına göre incelenmesi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 2(3), 143-154.
- Koçak, A. A (2004). *Baba Destek Programı Değerlendirme Raporu*, AÇEV Yayınları, İstanbul
- Kök, E.E. (2017). *Anaokuluna Devam Eden Çocukların Ebeveynleri İle İlişkilerinin Çocukların Oyun Davranışlarına Yansımalarının İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, TC. Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya
- Kozikoğlu İ., Uygun N (2019) *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Çocukların Oyun Davranışlarının İncelenmesi*, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Van.
- Kozikoğlu, İ. & Uygun, N. (2018). Investigation of the Relationship between Teachers' Philosophies of Education Beliefs and Curriculum Design Approaches. *Cukurova University Faculty of Education Journal*, 47 (2), 411-438.
- Kuşçu, Y. (2014). *Oyun davranışlarını değerlendirme ölçeğinin Türkçeye uyarlanması ve 36-72 aylık çocukların oyun davranışlarının incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya
- Kuzucu, Y. (1999). *Babalarıyla Çatışma Düzeyi Yüksek ve Düşük Olan Ergenlerin Ve Babaların Babalık Rolüne İlişkin Algılarının Karşılaştırılması*. Yüksek lisans tezi (basılmamış). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Ladd, G. W., Buhs, E. S., & Seid, M. (2000). Children's initial sentiments about kindergarten: Is school liking an antecedent of early classroom participation and achievement?. *Merrill-Palmer Quarterly* (1982-), 255- 279.
- Lamb, M.E. (1997). *The role of the father in child development* New York: John Wiley. 241 -261
- Lamb, M. E. (2004). *The role of the father in child development*. (Third Edition). Inc. John Willey and Sons, 146 – 147.

- Laosa, L. M. (1982). School, occupation, culture and family: The impact of parental schooling on the parent-child relationship. *Journal of Educational Psychology*, 74(6), 791-827.
- Montessori, M. (1982). *Çocuk eğitimi* (G. Yücel, Çev.). İstanbul: Sander Yayınları
- Nicolopoulou, A. (2004). Oyun, Bilişsel Gelişim ve Toplumsal Dünya: Piaget, Vygotsky ve Sonrası. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*
- Öğüt, Ü. (1998). *Üst Ve Orta Sosyo-Ekonomik Statülü Türkiyeli Babalardan Bir Örneklem Dahilinde Okul öncesi Çağı Çocukların Yaş Ve Cinsiyeti İle Annenin Çalışma Durumunun Baba Katılımına Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul
- Özdoğan, B. (2009). *Çocuk ve oyun* (5. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Parke, D.R (1985) *Fathers*, Cambridge, Mass: Harward Universty Press
- Parke, D.R. (1996) *Fatherhood*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.
- Piaget, J. (1962). *Play, dreams and imitations in childhood*. New York: The Norton Library
- Pleck, J. H. (1997). Father involvement: Levels, sources, and consequences. In M. E. Lamb (Ed.), *The role of the father in child development* (3rd ed., pp. 66- 103). New York: Wiley.
- Poyraz, M. (2007). Babaların Babalık Rolünü Algılamalarıyla Kendi Ebeveynlerinin Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Rimm, S. E. -Kaufman and Zhang Y. (2005). Father-School Communication İn Preschool and Kindergarten School Psychology Review, Volume 34(3): 287-308
- Russell, G. (1982) Shared caregiving families. A parenting Australian Study in N.E. Lamb (ed) *Nontraditional families parenting and child development*. Hillsdale families N.J. Erlbaum 1174 -1181
- Saracho, O. ve Spodek, B. (2003). *Contemporary perspectives on play in early childhood education*. Amerika: Information Age Publishing.
- Seçer, Z, Çeliköz, N. ve Yasa, S. (2007). Bazı kişisel özelliklerine göre okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların babalarının babalığa yönelik tutumları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18, 425-438.
- Senemoğlu, N. (2004) *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim*. Ankara: Gazi

- Sever, M. (2002). Toplumsal, Kültürel Bağlamda Babalık Kurgu ve Pratiklerinin Çocuk Eğitimine Etkileri. (Üç Kuşak Babalar Üzerinde Karşılaştırmalı Bir Araştırma). Ankara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
- Sevinç, M. (2004). Erken çocukluk gelişimi ve eğitiminde oyun. İstanbul: Morpa.
- Shim, J. (2007). *Low-Income Children's Pretend Play: The Contributor Influences of Individual and Contextual Factors*. (yayımlanmış yüksek lisans tezi). The University of North Carolina, Greensboro.
- Sımsıkı, H. (2011). *Baba Katılımının Ebeveyn Tutumu, Bağlanma Stili ve Çift Uyumu Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Sımsıkı, H. ve Şendil, G. (2014). Baba Katılım Ölçeği'nin (BAKÖ) Geliştirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (49), 104-123.
- Şirin, S. (2011). Anaokuluna devam eden beş yaş grubu çocuklara sayı ve işlem kavramlarını kazandırılmada oyun yönteminin etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi.
- Smith P.K., Cowie H. and Blades, M. (2005). *Understanding Children's Development* (4. bs.). Blackwell Publishing, USA.
- Temel, F., Avci, N., Ersou, Ö., & Turl, A. (1999). Farklı sosyo-ekonomik düzeylerdeki 0-6 yaş çocukların fiziksel gelişimlerinin incelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 43-50
- Tören, A. (2011). Erzincan'dan derlenen çocuk oyunlarının çocuk eğitimindeki yeri. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Erzincan.
- Uluğ, O.M. (1999), Niçin Oyun? Çocuğun Gelişiminde ve Çocuğu Tanımada Oyunun Önemi, İstanbul: Göçebe Yayınları.
- Ünlü, Ş. (2010). Being Fathered and Being A Father: Examination Of The General Pattern Of Turkish Fathers' And Their Own Fathers' Involvement Level For Children Between The Ages Of 0-8, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Ünüvar, P. (2008). Babaların 3-6 Yaş Grubu Çocuklarıyla Geçirdikleri Zamanın Niteliğini Belirleme Ve Geliştirme. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Vural, D. E. (2006). Okul Öncesi Programlarındaki Duyuşsal Ve Sosyal Becerilere Yönelik Hedeflere Uygun Olarak Hazırlanan Aile Katılımlı Sosyal Beceri Eğitimi Programının Çocuklarda Sosyal Becerilerin Gelişimine Etkisi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir

- Vygotsky, L. (1978). *Mind in society. The development of higher psychological processes* (M. Cole, Çev.). Amerika: Harvard University Press
- Yavuzer, H. (2012), *Çocuk Psikolojisi*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2019), *Ana-Baba ve Çocuk*, İstanbul: Remzi Kitabevi
- Yeşilyaprak, B. (1993). Kişilik Gelişiminde Ailesel Faktörlerin Etkisine İlişkin Bir Araştırma. *Aile Ve Toplum Dergisi*, 1(3):16.
- Yıldız, V. (1997). Okul öncesi eğitimde oyunun kullanılması. *Nasıl Eğitim Sistemi: Güncel Uygulamalar ve Geleceğe İlişkin Öneriler Eğitim Sempozyumu'nda sunulmuştur.* İzmir
- Yılmaz, N. (Edt: Sevinç, M.) (2003). *Türkiye' de Okul Öncesi Eğitimi. Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar.* İstanbul: Morpa Yayınları.
- Yörükoğlu, A. (2002), *Çocuk Ruh Sağlığı*, İstanbul: Özgür Yayınları.
- Yuvacı, M. (2019), *Baba Katılımı ile Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Sosyal Yetkinlik ve Davranış Problemleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Karabük

EKLER

Ek 1: Onam Formu

Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji bölümünde yaptığım yüksek lisans tez çalışmam hakkında sizi bilgilendirmek için bu bilgilendirme formunu gönderiyorum. Araştırmamın amacı 36-72 Aylık Çocuklarda Oyun Davranışı ve Baba Tutumları arasındaki ilişkinin bazı demografik değişkenler üzerinden incelenmesi üzerinedir.

Bu form ile beraber size gönderilen ve tarafınızca doldurulması beklenen araştırmam için gerekli formlar bulunmaktadır. Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmadan çıkma hakkına sahiptir. Bu çalışmaya katılmanız için sizden herhangi bir ücret istenmeyecektir. Çalışmaya katıldığınız için size bir ödeme yapılmayacaktır. Çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır.

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Zeynep SET

Ek 2: Baba Katılım Ölçeği İzin Formu

Merhabalar.

Ölçeğimizi alışmanızda kullanabilirsiniz. Ekte ölçeğle ilgili bilgileri gönderiyorum. İyi alışmalar dilerim.

Dr. Öğretim Üyesi Hilal KARABULUT

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi - Fen-Edebiyat Fakültesi

Psikoloji Bölümü, Bölüm Başkan Yardımcısı

Gelişim Psikolojisi Anabilim Dalı Başkanı

TNKÜ Kadın ve Aile alışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetim Kurulu Üyesi

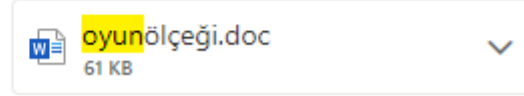
Ek 3: Oyun Davranış Ölçeği İzin Formu

yağmur bozdaş

22.02.2021 Pzt 15:47

Kime: Siz

SAYIN HOCAM ÖLÇEK EKTEDİR. ÇALIŞMALARINIZA YARDIMCI OLMASINI TEMENNİ EDİYORUM. YİNE SORACAĞINIZ BİR KONU OLURSA HER ZAMAN YARDIMCI OLURUM. SİZDEN RİCAM ATIFTA BULUNURKEN TEZİMİN MAKALÉSİNE ATIF YAPMANIZ. İYİ ÇALIŞMALAR.

...

Gönderen: İnci AS

Gönderildi: 22 Şubat 2021 Pazartesi 12:10

Kime: yağmur bozdaş

Konu: Ynt: oyun davranış ölçeği

Ek 4:**OYUN DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ**

YÖNERGE: Çocuğun oyun davranışlarının tahmini sıklığını gösteren kutucuğun üzerine işaret koyunuz

Teşekkür Ederim...

FİZİKSEL OYUN	<i>Fiziksel oyun, çocukların koşma, atlama veya üç tekerlekli bisiklet sürme gibi büyük kas hareketlerini içerir.</i>				
1-Çocuk, grup oyunu veya ritmik bir aktivite sırasında hangi sıklıkla koşma, yürüme, hoplama, atlama, zıplama gibi vücudun tümünün veya bazı kısımlarının hareket etmesini sağlayan aktivitelerde bulunur?	Hiçbir zaman ()	Nadiren ()	Bazen ()	Sık-sık ()	Her zaman ()
2-Çocuk fiziksel oyun sırasında düşüncelerini ifade etmek için kendi vücudunu ne kadar iyi kullanır (mesela uçağı simgelemek için dimdik bir vücut pozisyonunda kollarını yanlara doğru açar)?	Mükemmel ()	Oldukça İyi ()	İyi ()	Vasat ()	Kötü ()
3-Yandakilerden hangisi fiziksel oyun sırasında çocuğun sosyal katılımını en iyi şekilde tanımlar?	Tek başına ()	Seyirci ()	Paralel ()	Birlikte ()	İşbirlikçi ()
4-Fiziksel oyun sırasında çocuk ne sıklıkla kendi oyun aktivitelerini başlatır veya oyun fikri için başkalarına ne derece bağımlıdır?	Her Zaman Başlatır ()	Çoğu Zaman Başlatır ()	Bazen Kendi Başlatır Bazen de Başkalarının Bağımlıdır ()	Çoğu Zaman Başkalarına Bağımlıdır ()	Her Zaman Başkalarına Bağımlıdır ()
BLOK OYUNU	<i>Blok oyunu çocuğun küçük ünite bloklarını veya büyük zemin bloklarını kullanmasını içerir.</i>				
1-Çocuk blok takımları ve bloklarla bir şeyler inşa etmek için ne sıklıkla oynar?	Hiçbir zaman ()	Nadiren ()	Bazen ()	Sık-sık ()	Her zaman ()
2-Blok oyun sırasında çocuk, hikayelerden veya gerçek hayattan esinlenerek blok şehir, uzay gemisi, kale gibi farklı yapıları inşa etmede ne kadar iyidir?	Mükemmel ()	Oldukça İyi ()	İyi ()	Vasat ()	Kötü ()
3-Yandakilerden hangisi blok oyunu sırasında çocuğun sosyal katılımını en iyi şekilde tanımlar?	Tek başına ()	Seyirci ()	Paralel ()	Birlikte ()	İşbirlikçi ()
4-Blok oyunu sırasında, çocuk ne sıklıkla kendi oyun aktivitelerini başlatır veya oyun fikri için başkalarına ne derece bağımlıdır?	Her Zaman Başlatır ()	Çoğu Zaman Başlatır ()	Bazen Kendi Başlatır Bazen de Başkalarının Bağımlıdır ()	Çoğu Zaman Başkalarına Bağımlıdır ()	Her Zaman Başkalarına Bağımlıdır ()
MANİPÜLATİF OYUN	<i>Manipülatif oyun, yap- boz, tak- çıkar veya çivi çakma setleri gibi takımların küçük parçaları ile çalışmayı içerir.</i>				
1-Çocuk eşleştirme, kategorize etme, gruplandırma ve sınıflandırma ile ilgili materyalleri hangi sıklıkla kullanır?	Hiçbir zaman ()	Nadiren ()	Bazen ()	Sık-sık ()	Her zaman ()

2-Manipülatif oyun sırasında çocuk, çalışmasını kendi özgün fikirleri doğrultusunda tamamlamada ne kadar iyidir (örneğin; çocuğun çalışmasında bir detaya yer vermesi veya çocuğun etkinliğinde uygun sıralamayı fark edip kullanması gibi) ?	Mükemmel ()	Oldukça İyi ()	İyi ()	Vasat ()	Kötü ()
3-Yandakilerden hangisi manipülatif oyun sırasında çocuğun sosyal katılımını en iyi şekilde tanımlar?	Tek başına ()	Seyirci ()	Paralel ()	Birlikte ()	İşbirlikçi ()
4-Manipülatif oyun sırasında çocuk ne derece kendi oyun aktivitelerini başlatır veya oyun fikri için başkalarına ne derece bağımlıdır?	Her Zaman Başlatır ()	Çoğu Zaman Başlatır ()	Bazen Kendi Başlatır Bazen de Başkalarına Bağımlıdır ()	Çoğu Zaman Başkalarına Bağımlıdır ()	Her Zaman Başkalarına Bağımlıdır ()
DRAMATİK OYUN	<i>Dramatik oyun, çocuğun kendi hayat tecrübesini yansıtan bir rolü canlandırmasını içerir.</i>				
1-Çocuk, rol oynama, öykünme, dramatik oyun alanında zaman geçirme gibi taklit etme deneyimleri ile ne sıklıkla meşgul olur?	Hiçbir zaman ()	Nadiren ()	Bazen ()	Sık-sık ()	Her zaman ()
2-Dramatik oyun sırasında çocuk doğaçlamalar yapmak için hayal gücünü ne kadar iyi kullanır? (ör; araba için bir kutu, direksiyon simidi için bir tabak, vites için bir çubuk kullanmak gibi)	Mükemmel ()	Oldukça İyi ()	İyi ()	Vasat ()	Kötü ()
3-Yandakilerden hangisi dramatik oyun sırasında çocuğun sosyal katılımını en iyi şekilde tanımlar?	Tek başına ()	Seyirci ()	Paralel ()	Birlikte ()	İşbirlikçi ()
4-Dramatik oyun sırasında çocuk ne derece kendi oyun aktivitelerini başlatır veya oyun fikri için başkalarına ne derece bağımlıdır?	Her Zaman Başlatır ()	Çoğu Zaman Başlatır ()	Bazen Kendi Başlatır Bazen de Başkalarına Bağımlıdır ()	Çoğu Zaman Başkalarına Bağımlıdır ()	Her Zaman Başkalarına Bağımlıdır ()

Ek 5:**BABA KATILIM ÖLÇEĞİ (BAKÖ)**

Aşağıda çocuğunuzla ilişkileriniz hakkında cümleler verilmiştir. Sizden istediğimiz her cümlenin size ne kadar uyduğunu yandaki kutucuklardan birini işaretleyerek belirtmenizdir.

	C Ü M L E L E R	Her zaman böyledir	Çoğu zaman böyledir	Bazen böyledir	Nadiren böyledir	Hiç böyle değildir
1	Çocuğumla hareketli oyunlar (kovalamaca, saklambaç, güreş vb.) oynarım.					
2	Çocuğumun dişlerini fırçalayıp fırçalamadığıyla ilgilenirim.					
3	Çocuğuma kitap okurum.					
4	Çocuğumun saçlarını tararım.					
5	Çocuğumla birlikte spor yaparım.					
6	Çocuğumu kucağıma alırım.					
7	Çocuğumu sinemaya götürürüm.					
8	Çocuğumun tuvalet terbiyesiyle ilgilenirim.					
9	Çocuğum bir şeyden korktuğu zaman onu sakinleştiririm.					
10	Çocuğumla birlikte onun oyuncaklarıyla (kamyon, bebek vb.) oynarım.					
11	Çocuğumun giyinme ve soyunmasıyla ilgilenirim.					
12	Çocuğuma hikaye/masal anlatırım.					
13	Çocuğumun sağlığıyla ilgilenirim.					
14	Çocuğumu parka götürürüm.					
15	Çocuğumla birlikte resim, boyama, maket, el işi, yap-boz vb. yaparım.					
16	Çocuğuma banyo yaptırırım.					
17	Çocuğuma onu sevdiğimi söylerim.					
18	Çocuğumla birlikte TV izlerim.					
19	Çocuğum üzgün olduğu zaman onu teselli ederim.					
20	Çocuğumla birlikte bilmece, tekerleme, şarkı vb. söylerim.					
21	Çocuğumla birlikte film/çizgi film izlerim.					
22	Çocuğumun merak ettiği soruları yanıtlarım.					
23	Çocuğumu dışarıda gezdiririm.					
24	Çocuğumun tırnaklarını keserim.					

25	Çocuğumla bilgisayar oyunu, play station vb. oynarım.						
26	Çocuğum gece tuvalete kalkarsa onunla ilgilenirim.						
27	Çocuğuma sarılırım.						
28	Çocuğumla birlikte müzik dinlerim.						
29	Çocuğumu uyku zamanı yatırırım.						
30	Çocuğum sıkıntılı olduğı zaman onu rahatlatmaya çalışırım.						
31	Çocuğumla sıralı, kurallı oyunlar (kızma birader, satranç vb.) oynarım.						
32	Doğum günlerinde çocuğuma hediye alırım.						
33	Çocuğumu, beceri ve yeteneklerini geliştirecek faaliyetlere yönlendiririm.						
34	Çocuğumu öperim.						
35	Çocuğumu pikniğe götürürüm.						
36	Çocuğumu nelerin mutlu edeceğini bilirim.						
37	Çocuğumu tiyatroya götürürüm.						

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
Etik Kurul Başkanlığı

ETİK KURUL KARAR ÖRNEĞİ

TOPLANTI TARİHİ: 09.08.2021
TOPLANTI SAYISI: 2021-26

KARAR NO: 2021-26-09: Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Psikoloji Tezli Yüksek Lisans programı 200603023 numaralı İnci AS ÇİFTÇİ' nin "Oyun Davranışı Ve Baba Tutumları Arasındaki İlişkinin Kimi Demografik Değişkenler Üzerinden İncelenmesi" konulu çalışması hakkında yapacağı anket sorularının, etik kurallara uygun olup olmadığını tespit etmek üzere, Etik Kurulumuzun 10.06.2021 tarih ve 2021-21 sayılı toplantısında, İGÜ Etik Kurul Yönergesinin 12(1) maddesine göre değerlendirme yapmak üzere görevlendirilen öğretim elemanlarının raporları incelenmiş olup, ilgili çalışmada yer alan bilimsel araştırmanın etik kurallara uygun olduğuna oy birliği ile karar verildi.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : İNCİ AS ÇİFTÇİ

Uyruğu : T.C.

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Yüksek lisans	GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ	2022
Lisans	FATİH ÜNİVERSİTESİ	2012
Lise	ÖZEL FATİH ANADOLU LİSESİ	2007

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2019-DEVAM	GÖKKUŞAĞI KOLEJİ	MDR YARDIMCISI
2018-2019	PERA EĞİTİM KURUMLARI	PSİKOLOG
2016-2018	SEN DEĞİLİM YAŞAM MERKEZİ	PSİKOLOG
2013-2016	KÜÇÜK YILDIZLAR ÖZEL EĞİTİM MERKEZİ	KURUCU MÜDÜR

Yabancı Dil

İNGİLİZCE

Yayınlar

Hobiler

